

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
27. JULIJ
1988

Letnik XLIII.
Štev. 32 (2392)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
700 din

P. b. b.

Ljubljanski proces še ni končan!

Pred vojaškim sodiščem v tork popoldne še ni bila zaključena razprava proti Janši, Borštnerju, Zavrlu in Tasiču. Zaključek obravnave je bil napovedan za popoldne, ni pa še bilo jasno, kdaj in kako bo izrečena sodba. Po zakonu ima sodišče možnost, da jo objavi v roku treh dni. O ozadju, protestih in poteku poročamo na 2. in 3. strani.

Priprave na ločevanje: „Gradite nove razrede!“

Da so oblasti očitno odločene dosledno izpeljati ločevanje, dokazujejo primeri, ko celo od občin zahtevajo, da obstoječe šole pregradijo ali pa celo dogradijo nove razrede. Tako hočejo doseči dovolj število razredov, v katerih bi lahko izpeljali popolno ločevanje po jezikovnih kriterijih. Tako so na primer oblasti tudi ob občini Bilčovs zahtevale, naj prezida avlo v

nedavno dograjeni šoli. Kakor smo izvedeli iz Bilčovsa, občina tega sicer noče storiti, zato pa bodo uredili nov razred v glasbeni sobi. Seveda tega prostora potem tudi oddelek, tako slovenski kot nemški, glasbene šole ne bo mogel več uporabljati, zato ga bodo – kakor kaže – premestili v staro ljudsko šolo. Za prihodnje leto pa tudi v Bilčovsu načrtujejo dogradnjo pri novi šoli.



Delo v vročini je zelo naporno, a ga je kljub temu treba opraviti. Zato so se člani kolektivov ZSO in tiskarne Drava minuli petek odpravili v hladno senco k Primžu nad Žitaro vasjo, da se za nekaj ur osvežijo in spočijejo. Ob domači gostoljubnosti in zakuski je čas hitro minil. Veselo razpoloženje udeležencev je pokazalo, da bi kazalo v prihodnje prirediti še več takih srečanj, saj se ob tem krepi medsebojno zaupanje in tovarštvo.

Po razsodbi ustavnega sodišča: prepoved NDP?

Ustavno sodišče je 25. junija ugotovilo protiusustavnost NDP (National-demokratische Partei). Utemeljitev vrhovnih sodnikov je neizpodbitna in povsem potrjuje vsa opozorila avstrijskih antifašistov: „Strankin program izhaja iz biološko-rasističnega pojmovanja naroda in že zaradi tega v bistvu sledi nacionalistični ideologiji. Program NDP vsebuje zahteve po „vrnitvi 1. 1945 zaplenjenih in zasedenih nemških vzhodnih področij onstran Odre in Nise“, po

varovanju nemške narodne enotnosti in po „zaščiti ogroženega življenjskega prostora nemškega naroda“. To pa je velikonemška propaganda. Program NDP je po vsebini in po besedišču sličen bivšemu programu NSDAP (...).

Večdnevemu molku notranjega ministrstva je sledila napoved, da bodo zdaj preverili, ali ne bi kazalo NDP povsem prepovedati. Status pravne osebe ji ministrstvo odreja že od leta 1986. Že 1. 1985 je ustavno sodišče opozorilo vse državne

oblasti, da morajo preprečevati oživiljanje nacizma in da se v ta namen lahko neposredno poslužujejo ustavnih določil o prepovedi take dejavnosti ter državne pogodbe. Pred tem odgovorne oblasti kajpada niso hotele ničesar podvzeti; izgovarjale so se na nejasnosti glede pristojnosti.

Vendar NDP kot organizacija lahko še vedno nemoteno razvija svojo dejavnost. Bodo zdaj ugotovitvam juristov sledili tudi resni ukrepi? Sama dejavnost NDP v treh desetletjih je dovoljšen povod za

to. Pomislimo samo na bombe atentate s smrtnimi žrtvami, ki so jih po Burgerjevem nalogu izvedli na Južnem Tirolskem v šestdesetih letih (v Italiji je bil za to obsojen na dosmrtno ječo); ali pa na serijo bombnih atentatov (storilci iz kroga NDP, nekateri zato celo obsojeni!) leta 1982 na Dunaju. Vendar o avstrijskih razmerah še največ pove dejstvo, da so predsedniku taiste NDP, Norbertu Burgerju 1. 1980 dovolili kandidirati pri volitvah za zveznega predsednika...

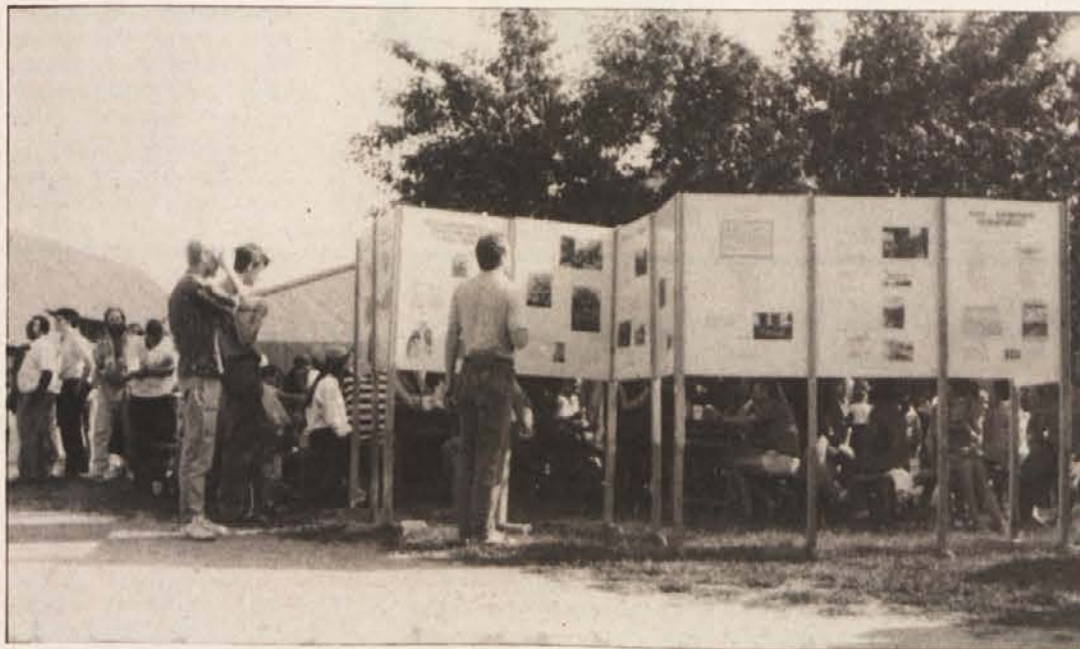
Ne samo proti NDP

ZSO pozdravlja razsodbo o NDP ter pričakuje s strani notranjega ministra odločne ukrepe ne samo proti NDP, saj se na Koroškem dejavnosti in strukture desnoekstremnih in nemškonacionalnih organizacij – še posebno v agitaciji proti slovenski manjšini – prepletajo, kar npr. dokazujejo stiki med Burgerjem, Scrinzijem in Haiderjem. Ukrepom proti NDP morajo končno slediti tudi jasni ukrepi zoper protimanjšinske organizacije in njihove dejavnosti. To je zahteva ZSO, je dejal njen tajnik dr. Marjan Sturm.

PREBERITE

na strani

- 2 Predsedstvo ZSO na obisku pri SZDL Slovenije
- 3 Mednarodni obzornik
- 4 Občinska seja v Šentjakobu
- 5 Diese Woche im Slovenski vestnik
- 6 Problemi pri MePZ „Zarja“
- 8 Razstava Zorke L.-Weiss
- 9 Protestno branje v Ljubljani
- 10 Vestnikov roman
- 12 Nogomet: jesenski žreb



Veliko zanimanje za kulturni bus v Pliberku

V Pliberku na jazz-festivalu se je letos prvič pojavil tudi kulturni bus, ki počitniške goste in domačine informira o življenju in zahtevah

koroških Slovencev. Zanimanje za razstavo in ponujeno literaturo je bilo veliko, interesi pa so ugotovili, da so prav s to iniciativo lahko

poglobili svojo obveščenost o problemih koroških Slovencev. Kulturni bus se bo v naslednjih tednih pojavil skoraj v vseh središčih Koroške.

Koroška proti listini o manjšinah

Na letošnji konferenci regij Evrope v Kopenhagnu so poročali, da sta koroški deželni glavar Wagner in predsednik deželnega zbora Schantl na seji Evropskega sveta glasovala proti evropski listini o zaščiti regionalnih in manjšinskih jezikov. Kot pravi znani znanstvenik dr. Theodor Veiter, sta glasovala proti listini, ker da je menda „to le delo južnih Tirolcev, in ker bi iz tega lahko sledile ponovne zahteve koroških Slovencev.“

Sploh pa priznani strokovnjak Veiter kritizira, da se Koroška ne udeležuje več sej konference evropskih regij, ker se očitno noče več posvečati vprašanju federalizma in regionalizma, ki izpostavlja kot enakovredne nosilce tudi etnične manjšine.

KOMENTAR

ANDREJA MOHARJA



PREDSODKI IN SOVRAŠTVO

Kar se je začelo v soboto na televizijskem zaslonu s slikami iz Sarajeva (pri olimpijadi so žvižgali avstrijskim športnikom, nekaj desetletij prej pa so ustrelili avstro-ogrskega prestolonaslednika Ferdinanda), naj bi prispevalo k temu, da bi se podobe sovraštva med Avstrijo in Jugoslavijo odpravile – ali pa za začetek vsaj omilile.

Toda oddaja sama ni služila temu namenu. Najprej so intervjuvali nekaj delavcev iz Jugoslavije, ki delajo nekje v Avstriji. Namesto da bi prikazali, kakšni gonji so le-ti z dneva v dan izpostavljeni, pa so si raje priskrbeli tri zdomce, ki so hvalili, kako srečni so, da smejo delati v Avstriji. Kot pičico na „i“ pa so vključili enega, ki je udaril še po koroških Slovencih in jim „svetoval“, naj gredo v Jugoslavijo, če jim v Avstriji ni kaj všeč.

To je bila gotovo poslastica za predsednika Heimadliedsta Feldnerja, ki so ga povrhu tega še neomejeno prepuščali k besedi. Že to je dovoljšen vzrok, da vsaj podvomimo o smislu oddaje, ki želi menda prispevati k zblizjevanju in ustvarjanju klime, v kateri bi lahko zmanjševali podobe sovraštva in predsodke.

Toda prišlo je še do hujšega: Feldner je nastopal kot nekaj zastopnik vse Koroške. In kot tak se je zagnal proti dvojezičnemu bogoslužju in ustvarjal vtis, kot da duhovniki na južnem Koroškem izvajajo neke vrste diktaturo nad nemško govorečimi Korošci. Poleg tega pa je začudilo še to, da v tej oddaji niso omogočili spregovoriti niti enemu predstavniku slovenskih organizacij, temveč da so vključili samo dr. Valentina Inzka. Ta pa – čeprav je strokovnjak za šolska in cerkvena vprašanja – prav na ta niti ni odgovoril. Tako je bila škoda dvojna: ORF, ki je oddajo pripravil v sodelovanju z meščanskim listom Salzburger Nachrichten, je prikazal doslej najslabšo podobo o koroških Slovencih, hkrati pa sta Wolf in der Maur in Thomas Pluch ostala dejansko sama, ko sta vsaj nekoliko protestirala proti napačnemu prikazovanju. Zatorej velja ugotoviti, da oddaja nikakor ni dosegla zastavljenega cilja, temveč da je z nesvarnim prikazom predsodke in sovraštvo samo še poglobila.



Predstavniki ZSO na razgovoru pri SZDL

Sliki: Pasterk

Predstavniki ZSO na pogovoru pri RK SZDL Slovenije

Po občnem zboru ZSO je bila preteklo sredo delegacija v sestavi – predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik dr. Marjan Sturm, Janez Wutteluc, dr. Vladimir Wakounig in dr. Teodor Domej na razgovoru pri Predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije. Sprejela sta jih predsednik Jože Smolle in član izvršnega odbora Predsedstva in predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja Željko Jeglič.

Predstavniki ZSO so obrazložili svoje poglede na aktualno politično problematiko s posebnim ozirom na

šolstvo. Dejanski razvoj dvojezičnega šolstva, so menili predstavniki, je potrdil pravilnost ocene ZSO. Govorili so o nadaljnjih ukrepih ZSO kot sta ustanovitev komisije, ki bo spremljala izvajanje novega šolskega zakona, in pravnopolitični postopek pri ustavnem sodišču.

Dogovorjeno je bilo, da bo jeseni predsedstvo RK SZDL Slovenije obravnavalo problematiko slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Obe pogovorni strani sta se poglobljeno medsebojno informirali o aktualnem političnem položaju.

Šolska komisija

Kot smo že poročali, je Strokovno združenje pedagoških delavcev ustanovilo svojo komisijo, ki bo spremljala vsa dogajanja in nepravilnosti v zvezi z novim šolskim zakonom. K sodelovanju je povabila tudi strokovnjake s celovške univerze ter člane avstrijske rektorske konference. Nekateri od teh so že potrdili svoje sodelovanje. Komisija pa je vabilo naslovila tudi mednarodnim strokovnjakom. Za koordinatorja so izbrali dr. Teodorja Domeja, ki bo strokovno spremljal vsa dogajanja v zvezi s šolstvom.



Koordinator dr. Teodor Domej.

Pred vojašnico na Roški cesti v Ljubljani se je v ponedeljek že dopoldne zbralo več sto Ljubljančanov, ki so mirno čakali, kdaj bo iz sodne dvorane prišel tretjeobtoženi urednik Mladine Franci Zavrl. Vse dopoldne so se v častni civilni straži izmenjevali pionirji mladinci, umetniki in drugi, pod slovensko zastavo pa so polagali šopke cvetja stari in mladi. Malo pred 16. uro se je po osmih urah obravnave na vratih prikazal Franci Zavrl in ljudje so ga navdušeno pozdravili. V krajši izjavi je povedal, da je imel tožilec sklepno besedo in da pričakuje razglasitev sodb najverjetneje v torek, zase pa da pričakuje oprostilno sodbo, kar so vsi zbrani navdušeno pozdravili.



Proces vzne

Začetek delovnega tedna je minil v znamenju nadaljevanja sodnega procesa proti Ivanu Borštnerju, Franciju Zavrlu, Davidu Tasiču in Janezu Janši. Četverica je v ponedeljek že ob 7.30 sedla na zatožno klop in tako se je začel peti dan sojenja pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, v vojašnici na Roški cesti.

Demokratska slovenska javnost se je v zadnjih tednih dobesedno poistovetila z obtoženimi. Tako se je v Mostecu pri Ljubljani na Dan vstaje, minuli petek, zbralo petnajstisoč ljudi. Govorniki so izražali ogorčenje, največji aplavz med njimi pa je požel Franci Zavrl, edini obtoženi, ki se brani s prostosti. V nastopu je obsodil stališče predsedstva Jugoslavije in slovenske politike do samega sojenja in postopkov vojaškega sodišča.

Ogorčenje javnosti je največje zaradi rabe srbohrvatskega jezika na sojenju, zavrnitve civilnih zagovornikov, izločitve javnosti in neupravičene pripore obtoženih. Glede rabe srbohrvatskega jezika je predsednik vrhovnega vojaškega sodišča za javnost sporočil: vprašanje jezika, v katerem poteka postopek na vojaških sodiščih urejajo določila 3. člena zakona o vojaških sodiš-

čih in 21. člena poslovnika delu vojaških sodišč prve nje. Ta določa, da po postopek na vojaškem sodišču v enem izmed jezikov narodnosti Jugoslavije. Senat se je v Ljubljani pač odločil za srbohrvatsko in ciniki pravijo, da pravzaprav ugodno, saj lahko tudi za albanščino.

Že ves čas od prve aretacije 31. maja potekajo med predstavniki (in žal še pogostejše laiki) razprave o tem, ali obtoženi lahko imeli civilne zagovornike in ali gre za tako naravo vojaških sodišč, da je treba izločiti javnost. Višek zaostritve je prvi dan obravnave na sojenju v ponedeljek, 18. julija. Obravnava se je resda začela javno, vendar samo slabotno. Predsednik senata je tedaj ročil, da je javnost izključena, saj se bo tako ohranila vojaška tajnost. Tedaj pa je sledil hujši udarec pravu: senat je izključil navzočnost predstavnikov katedre za kazensko pravno znanost iz ljubljanske pravne fakultete, zaslužnega profesorja dr. Petra Kolončiča, prof. dr. Ljuba Bavconca, doc. mag. Ivana Beleta. Očitno zložitev senata, ki mu je predsedoval polkovnik mag. Drago Vlaisavljevič, namreč, da izkazan nikakršen znanstveni

Nov zakon za žrtve nacizma

V 15. in 19. številki Slovenskega vestnika smo prizadete bralce opozorili na enkratno odškodnino protifašističnim borcev in žrtvam fašizma, za katero lahko zaprosite do konca tega leta. Opozorjamo vas še na nekatere druge spremembe. Tokrat v zvezi z „uradnim potrdilom“ (Amtsbescheinigung).

Do sedaj so bili imetniki „uradnega potrdila“ tisti, ki so bili najmanj 6 mesecev v kacetu ali gestapo-taborišču. Po novem zakonu pa imajo pravico do „uradnega potrdila“ tudi osebe, ki so bile

zaradi nacionalnih ali rasnih vzrokov – med njimi veliko izseljenih Slovencev in Ciganov – najmanj eno leto v pripornih taboriščih (Anhaltelager). Medtem, ko imajo imetniki „izkaznice za žrtve“ pravico do pokojnine ali preživnine po zakonu o oskrbi žrtev, imajo imetniki „uradnega potrdila“ od 1. 7. 1988 dalje tudi pravico do posebne pokojnine za žrtve (Opferrente). Vsi, za katere velja novi zakon in še niso prejeli formularjev za „uradno potrdilo“, naj zanje zaprosijo pri koroški deželni vladi, na

oddelku 14, pri gospodu Sägerschnigu. Nadalje imetniki „uradnega potrdila“ lahko odpišejo določeno vsoto pri davkih, zaprosijo pa lahko tudi za različne podpore. Kljub novemu zakonu pa ostaja dolg žrtvam nacizma velik. Če pomislimo, da so nekaterim še pred leti žandarji odvezemali „izkaznice za žrtve“ (in to brez vsakršne utemeljitve), vidimo da uradna Avstrija še vedno omalovažuje žrtve Hitlerjeve fašizma in ne ceni njihovega prispevka k osvoboditvi.

Popravek:

V komentarju dr. Francija Zwitterja ml. v pretekli številki je naš tiskarski škrat podvzel podel napad na avstrijske socialiste. V ugotovitvi avtorja, češ da socialisti dajejo vtis zmedenosti, je nepridiprav v stavku „kakor zajec pred kačo opazujejo hajko na kiparja in antifašista Hrdlička“ zamenjal glagol „opazujejo“ z glagolom „uprizorja jo“. Tako je bila žal izražena izpovedi avtorja nasprotna misel. Vendar s tem popravkom nikakor nočemo reci, da je zadržanje socialistov pravilno ali da je njihova krivda kaj manjša.



Širja duhove!

Interes, ki bi utemljeval nji-ovo navzočnost, je naletela na ostre obsodbe vse demokra-čne javnosti. Najbolj ogor-čeni pa so bili seveda pravniki. Išč čudnega in nepričakova-rega pa ni bila tudi kasnejša vključitev predstavnika Od-bora za varstvo človekovih pravic Igorja Bavčarja, novi-tarjev in vseh drugih, razen bližnjih sorodnikov in polno-tnih otrok obtožencev. S tem je končala tudi navzočnost svetnika Draga Demšarja, regovernika Francija Zavrla.

Demšar, ki je imel uradno Za-vrlovo pooblastilo, ni hotel za-pustiti sodne dvorane. Po ostrem dialogu s polkovnikom Vlaisavljevičem so Demšarja dobesedno odstranili iz dvorane.

Dejavnost Odbora za varstvo človekovih pravic, kate-remu je do 21. julija pristopilo že več kot 900 organizacij in skoraj 70 tisoč posameznih podpisnikov, je še vedno usmerjena v brezkompromisni boj za pravice vseh štirih obto-ženih.

Danilo Hinič

Podpisani koroški avtorji/avtorice, ki smo nekateri že z literar-nim branjem na sedežu DSP v Ljubljani izrazili solidarnost s priprtimi Janezom Janšo, Davidom Tasičem, Ivanom Borštner-m in s Francijem Zavrlom, to še enkrat izrecno potrjujemo. Vse zaskrbljeni in zgorženi zasledujemo vojaško sojenje za priprtimi vrati in zahtevamo, da se priprte takoj izpusti, da se jim omogoči obramba s prostosti in svobodna izbira civilnega dvokata, da je sodna obravnava javna in v skladu z mednarod-nimi načeli človekovih pravic ter da poteka v materinem jeziku in smislu enakopravnih, suverenih odnosov med narodi in repu-blikami v Jugoslaviji.

Naša iskrena podpora velja Odboru za varstvo človekovih pravic in vsem demokratičnim silam v Sloveniji in Jugoslaviji, ki neutrudno borijo za demokracijo, enakopravnost, osnovne človekove pravice in uveljavljanje civilne družbe.

Upamo, da Jugoslavija zaradi gospodarske in politične krize ne bo skušala še naprej uporabljati represivnih metod proti kritič-nim in drugačnim članom družbe.

Andrej Kokot, Cvetka Lipuš, Jani Oswald, France Merkač, Maja Haderlap, Janko Ferk
Ljubljana, 22. julija 1988



OBZORNIK

Zahodnonemški sindikalisti na obisku v Južni Afriki

BONN. Rasno razlikovanje (apartheid) v Južni Afriki še vedno traja, vendar pa se je zahodnonemškemu sindikatu kovinar-skih delavcev (IG Metall) konec minulega tedna posrečilo nekaj, kar bo po vsej verjetnosti močno razširilo manevrski prostor črnih sindikatov v Južni Afriki. Predsednik tega sin-dikata Franz Steinkühler je od večine velikih koncernov, ki imajo svoje podružnice v Južni Afriki, dobil zagotovilo, da bodo v odnosih z južnoafriškimi črnimi sindikati ravnali po pravilih, ki veljajo tudi za odnose med sindikatom in deloda-jalci v ZRN.

MARIJAN SEDMAK

Steinkühlerjev uspeh, ki sta ga konec tedna pozdravila tudi zunanji minister, libera-lec Genscher in pa minister za delo Blüm (iz „delavskega“ krila CDU), je nekoliko pre-senetil. Tako imenovane minimalne standarde so funk-cionarji zahodnonemškega sindikata kovinarskih delav-cev izdelali skupaj s predstavi-niki južnoafriških črnih sin-dikatov že aprila letos, ven-dar pa je predstavnik koncer-nov zahodnonemške kovin-skopredelovalne industrije Stumpfe še konec junija za-trjeval, da gre za pravila, ki niso „ne sprejemljiva in tudi ne obetavna“. Širjenje na-vzočnosti zahodnonemškega kapitala je šlo vse doslej pred-vsem na roko južnoafriški vladajoči beli eliti. Ravno močna prisotnost zahodno-nemških koncernov pa je bila razlog za neuspeh pri prizade-vanjih, da bi zoper rasistični režim uveljavili ostrejšje ukrepe (v smislu tozadevnih sklepov OZN): v Bonnu so jih vedno zavračali z izgovor-om, da bi največjo ceno v takšnem primeru plačalo ravno črnsko prebivalstvo.

„Minimalni standardi“ ter-jajo od zahodnonemških podružnic, da se odrečejo vsem tistim ugodnostim, ki jih nudi rasistična južnoafri-ška zakonodaja. Zdaj naj bi torej v svojih obratih sindika-tom črnih delavcev zagoto-vili enake pravice, kot so v

veljavi tudi v ZRN. Povsem konkretno naj bi zahodno-nemške podružnice poslej ne smele odpuščati delavcev, če začnejo stavko; pa tudi stav-kovno zbiranje na območju obratov naj bi bilo poslej dovoljeno in nekaznivo. Po sedaj veljavni južnoafriški zakonodaji sledi sodelovanju v stavki takojšen odpust, zaradi odpusta pa črnski dela-vec izgubi pravico do bivanja v stanovanjskem naselju in se mora nemudoma vrniti v svoj „homeland“ (črnski rezervat).

Čeprav se je zveza zahod-nonemških delodajalcev takšni ureditvi še do nedavnega upirala, pa se zdi, da so tudi delodajalci v njej odkrili svojo korist. Pri južnoafriškem Daimler-Benz, kjer so lani stavkali devet tednov in so morali nato odpustiti tisoče na delo že priučenih delav-cev, zdaj obžalujejo, da takšnih pravil ni bilo že lani. Bolj spretni so bili pri BMW, kjer so pogajanja že končali in kjer so se tudi poprej dogovarjali s črnimi sindikalisti; v teh obratih zato že od leta 1984 ni bilo nobene stavke. Še naj-bolj se upira podružnica kon-cerna Siemens, češ da pome-nijo ti „minimalni standardi“ prenašanje boja zoper rasno razlikovanje na tovarniška tla. Južnoafriške oblasti pa so se pri tem potuhnile in morda jim pride sedanja akcija Steinkühlerja celo prav, pač zaradi tega, ker so svetovni javnosti obljubljale reforme, ki pa jih nikjer ni videti.

Dukakis predsedniški kandidat, Jackson utrdil pozicijo

ATLANTA. Kongres Demokratične stranke ZDA je pretekli teden dokončno potrdil guvernerja zvezne države Massachusetts, po-tomca grških priseljencev Michaela Dukakisa, za glav-nega kandidata stranke pri naslednjih predsedniških volitvah. Dukakis velja za zmerno liberalnega predstavi-nika demokratov. Premagani protikandidat levičarskega krila stranke, črni pridigar in borec za državljanske pravice Jesse Jackson, je v predvolil-nem boju lahko utrdil svojo neoporečno mesto zastop-

nika črnega ter socialno manj privilegiranega prebivalstva. Vendar svojih zahtev (npr.: višje obdavčenje bogatih, odpoved vojni strategiji prvega jedrskega udarca) ni uspel vnesti v program potrje-nega predsedniškega kandi-data. Tudi za Dukakisovega namestnika Jackson ni prišel v poštev, pač pa je bil zanj imenovan konservativec Bentsen – kar je očitno tak-tična poteza napram pretežno konservativnim volilem na ameriskem jugu. Za republi-kance bo kandidiral podpred-sednik George Bush.

Belgija rešuje svoj jezikovni konflikt

BRUSELJ. Belgijski kralj Baudouin je preteklo sredo napovedal ustavno spremembo. Belgija naj bi postala zvezna država. Uvedba zveznega statusa bi lahko bistveno prispevala k temu, da delovanja belgijske vlade ne bi več bremenil dolgoletni jezikovni konflikt med Flamci in Valonci. Tudi koalicijska vlada krščanskih demokratov in socialistov pod vodstvom ministrskega predsednika Martensa je prepričana, da bodo s pove-čanjem regionalnih kompetenc Flamske in Valonske konflikti pojenjali.

Nova posojila za predor

LJUBLJANA. Evropska gospodarska skupnost je Jugoslaviji odobrila za grad-njo Karavanskega predora posojilo v višini 50 milijonov dolarjev. S tem je zagotovljena dokončna izgradnja 3,5 kilometrov dolgega gradbenega odseka na slo-venski strani. Predor naj bi bil zgotovljen predvidoma leta 1991 in bo povezala proti vzhodu avtocesto Bratstva in enotnosti, proti jugu pa se priključila na mrežo osimskih cest.

Južna Amerika Človekove pravice na psu

BRASILIA. Za Brazilijo, po vsej verjetnosti pa tudi kar za večino držav Južne Amerike, je zgovoren sle-deč primer neverjetne malo-marnosti v zvezi s človeko-vimi pravicami. Sodnik Asdrubal N. Lima je v bra-ziljskem glavnem mestu pre-prečil izvedbo državnega sklepa, po katerem naj bi ob robu mesta porušili naselja revežev in pregnali okoli 100.000 ljudi. Brezdomci bi morali potem v brazilski zimi živeti v razmerah, ki jih zakonodaja prepoveduje celo za živali.

Ker v zakonodaji ni tovr-stnih konkretnih navodil za varstvo človekovih pravic, se je sodnik skliceval na zakon o varstvu živali iz leta 1934 in s tem v na zvezi dolo-čila o nastanitvi živali ter tako prebivalcem rešil nase-lja.

To pa ni bil prvi tak pri-mer. Že leta 1935 je na pod-lagi predpisov o varstvu živali neki pravnik protesti-ral proti okoliščinam, v katerih je bil v ječi priprt njegov klient, takratni vodja komunistov Prestes.

V začetku julija je – ob priliki sprejema Kreiskyjeve nagrade za varstvo človeko-vih pravic na Dunaju – bra-ziljski dominikanski pater Frei Betto dejal, da v nje-govi deželi psi bolje živijo kot pa 30 milijonov otrok.



Kajžnikov Hanža

Proces proti Rieserju bo zdaj v Innsbrucku. Mu bodo tam podelili častno članstvo v kompanijah Tirolskih strelcev?

Se bo kaj spremenilo?

Dolga vrsta točk, od številnih prošanj za prenamembo zemljišč, razpisa in oddajanja raznih gradbenih in drugih del, dodelitve občinskih stanovanj, do upravnih formalnosti, je zaposlovala šentjakobske občinske odbornike na seji v preteklem tednu. Soglasno so potrdili naknadni redni in izredni proračun. Neodločen je ostal sklep o nakupu stroja za cepljenje drv, ker domači podjetnik Fantur s svojo ponudbo ni bil tako ugoden kot konkurenti. Sledila bodo nadaljnja posvetovanja in verjetno nov razpis... Domači podjetniki se tudi pri razpisanih gradbenih delih (komunalna gradnja v Področici) napram tek-

mecem niso dobro odrezali. Odborniki SGS so predlagali javni razpis občinskih delovnih mest v občinskem listu, nujnostni predlog podžupana (obnova nekaterih občinskih poti) je bil soglasno potrjen.

Župan Grebl je v zvezi z načrtovano obnovo ljudske šole v Področici kritiziral ravnanje lastnika šole – Schulverein Südmark. Občina šolo vzdržuje, jo bo prenovila, vendar lastnik samovoljno odloča, kdo sme poslopje koristiti za izvenšolske namene. Vendar (kljub večkratnim zahtevam po razlastitvi nemškonalnega šolskega društva) še ne kaže, da bo kaj premaknilo.



Mali saharški begunci v Minimundusu

Slika: I. Schellander

Solidarnostne počitnice za otroke iz Sahare

V preteklem tednu je Celovec obiskala skupina petnajstih otrok – saharških beguncev iz nekdanje španske kolonije Zahodne Sahare, kjer se prebivalstvo pod vodstvom osvobodilne fronte Polisario za 15 let bori proti maroškim napadalcem za lastno svobodno in neodvisno državo – Demokratično arabsko republiko Saharo. Otroci živijo (tako kot večji del zaradi vojne hudo prizadetega prebivalstva) v begunskih naseljih v alžirski puščavi.

Solidarnostna skupina „Svobodna Sahara“ v Linzu je letos prvič za te otroke organizirala brezplačne počitnice v Avstriji. Na pro-

gramu je bilo spoznavanje glavnega mesta, počitnice v raznih zveznih deželah, med drugim tudi v mladinskem taboru socialistične mladinske organizacije Rdečih sokolov ob Millstadtskem jezeru na Koroškem. Stroške za njihovo bivanje so (poleg privatnih darovalcev) prevzele razne ustanove. Avstrijci so v preteklih letih pomagali saharškemu (saharavijskemu) narodu predvsem z medicinsko oskrbo in na šolskem področju v begunskih taboriščih. Počitnice v Avstriji naj bi prizadetim otrokom olajšale trenutno usodo in hkrati utrdile vezi med Saharavci in Avstrijci.

Novo podjetje v Velikovcu

Poslopja in zemljišče (5.000 kv. m.) nekdanjega konfekcijskega podjetja Seidensticker v Velikovcu je zdaj kupil prodajalec avtomobilov in mehanik iz Belove pri Dobri vasi Gerhard Graser. Lansko leto je zaradi ukinitve podjetja zgubilo delo 70 delavcev. Novi lastnik je izjavil, da namerava na tej površini odpreti trgovino z avtomobili (do zdaj je bil predstavnik znamke mazda) z desetimi novimi delovnimi mesti.

Na prodaj

**gradbene
parcele –
lepa lega**

v zgornjih
Libuňah.

Interesenti naj se
javijo na telefon-
sko številko
0 42 36 / 20 76.



Ekipe požarnih bramb so se borile proti ognju, dimu in plinom.

Požar v tovarni Jungfer Nastala milijonska škoda

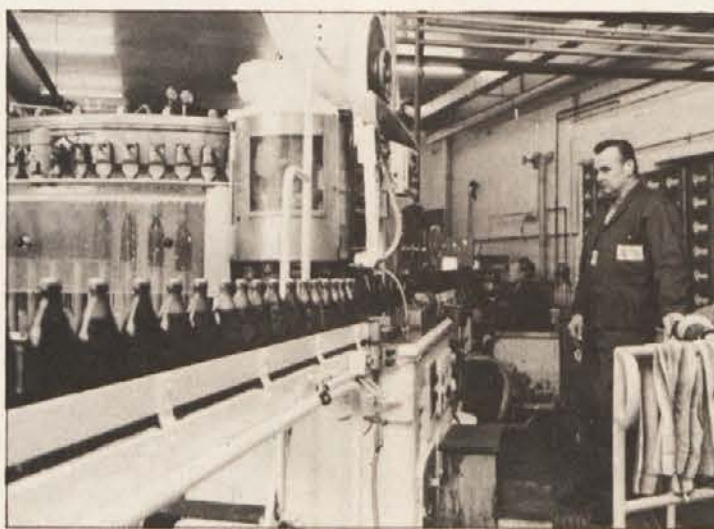
S tovarno Jungfer v Bistrici v Rožu so že vrsto let povezani vedno spet isti problemi: kot prvo je tovarna „zaslovela“ po tem, da je večje število delovnih mest vedno spet ogroženih, po drugi strani pa še vedno predstavlja obremenitev in nevarnost za okolje, saj še do danes niso rešili ekološkega vprašanja. Tako je npr. še pred dvema mesecema pristojni deželni referent Max Rauscher uvrstil tovarno Jungfer med vodilne onesnaževalce okolja na Koroškem. Rauscher pa je

tudi opozoril, da bo moral Jungfer te probleme urediti, ker v nasprotnem primeru bi bila dežela obvezana, da prozvodno prepreči.

Seveda je Jungfer takoj za tem izjavil, da bi potreboval deželne in zvezne subvencije, hkrati pa je zagrozil, da bo odpustil svoje delavce, če iz javnih sredstev ne bo dobil potrebnega denarja. To pomeni, da Jungfer ravna na enak način kot mnogi drugi podjetniki, ki zahtevajo družbene investicije, dobiček pa vtaknejo v lastni žep.

V ponedeljek pa je bila ta razprava začasno prekinjena: Jungferjevo skladišče je gorelo, nastala je milijonska škoda. Vodstvo podjetja sicer zatrjuje, da bo obdržalo svoje delavce, toda ob tradiciji ravnjanja v tem obratu tudi masovne odpustitve niso izključene. Na vsak način pa je požar bližnjo okolico zastrupil s plini, ki so nastali ob gorenju v skladišču. Obласти opozarjajo prebivalce, naj zelenjavo in sadje dobro operejo!

-ma



Pogled v pivovarno v Štihu, kjer polnijo steklenice.

Uspešna pivovarna

Leta 1983 je podjetje Steirerbräu najavilo, da bo zaprlo svojo pivovarno v Štihu pri Pliberku. Tedaj so se z ogroženimi delavci v Štihu poleg prebivalstva solidarizirali tudi gostilničarji celega okraja ter podjetju zagrozili, da ne bodo več jemali piva znamke Gösser.

Tega se je vodstvo podjetja Steirerbräu, ki je v hudem konkurenčnem boju z drugim velikim proizvajalcem piva – Brau AG, očitno zbal in ohranilo delovna mesta v Štihu.

Že letos pa se ta odločitev obrestuje, saj je narasla tako proizvodnja, kakor tudi promet pivovarne v Štihu. Letos namreč pričakujejo, da bodo v Štihu zvarili kar 90.000 hektolitrov piva. Temu ustrezno pa bodo v naslednjih tednih obnovili tudi pivovarno: nabavili bodo novo napravo za polnjenje sodov ter napravo, ki bo zaboje piva zlagala na palete, pripravljene za odvoz h kupcem. Vrednost novih investicij bo znašala deset milijonov šilingov.

Tajni agenti proti tobaku

Brezcarinske trgovine ob jugoslovanskih mejnih prehodih povzročajo avstrijskemu državnemu monopolistu Austria Tabak AG in koroškemu trafikantom precejšnje preglavice. Cigarete so v Avstriji zaradi raznih davkov (72% cene) sorazmerno drage. Mnogi potrošniki izrabljajo možnost ugodnega nakupa tobaknih izdelkov po občutno nižji ceni takoj za mejo. Tako se koroški poslovodja Austria Tabak Karl Mlekusch pritožuje, da je promet na Koroškem v preteklih dveh letih nazadoval za 70 milijonov šilingov. Prvi ukrepi oblasti – potrošniki so jih občutili ob strožjih carinskih kontrolah na avstrijski meji – očitno niso dosegli pričakovanega uspeha. Razen tega tudi cariniki ne morejo zagotoviti izvajanja stodstotne kontrole, kar so izkoristili predvsem profesionalno organizirani krogi tihotapcev – s poceni tobaknimi izdelki izza meje so mnogi zavohali dobro kupčijo. Avstrijski tobakni monopolist namerava zdaj ukrepati po svoje: plačani tajni agenti naj bi odslej dalje vodili boj proti organiziranim tihotapcem.

Letno poročilo je zgovoren dokaz za uveljavitev šole

Vsebinsko pestra in bogata je 31. številka letnega poročila Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. „Sele vsepovsod“ je bilo geslo letošnje šolske akademije in je tudi misel naslovne strani letnega poročila. Spominja naj na usodno 50-letnico priključitve Avstrije k nacistični Nemčiji. Letno poročilo nadalje vsebuje vrsto zanimivih prispevkov in ga priporočamo vsakomur, ki ga zanima življenje te šolske ustanove. Nenazadnje je letno poročilo neke vrste spričevalo o aktivnosti profesorjev in dijakov, obenem pa potrdilo o prizadevanju za uveljavitev v slovenskem in nemškem kulturnem prostoru. Poročila dokazujejo, da so se ta prizadevanja že bogato obrestovala.

Z 31. avgustom bo odšel v zaslužni pokoj dolgoletni šolski nadzornik in vodja manjšinskega šolskega oddelka dvorni svetnik dr. Valentin Inzko. Zato je prav njemu namenjena uvodna zahvala ravnateljca dr. Reginalda Vospernika.

V prvem delu letnega poročila so običajne preglednice o 44 članskem profesorskem zboru, o upravno-vzgojni skupnosti, številu ur ter obširna kronika minulega šolskega leta.

Novost letnega poročila je predstavitev razredov, saj je poleg navedenih imen vsak razred predstavljen tudi s sliko, spisom, razglednico ali razrednim ogledalom.

Z letošnjimi – v 8.A razredu je uspešno končalo 15, v 8.B pa 17 maturantov – je od prve mature leta 1963 dalje zapustilo slovensko gimnazijo skupno 993 maturantov. Nadalje letno poročilo navaja vrsto zanimivih statističnih podatkov.

Bratska povezava s KPD „Planina“ iz Sel ter šolska akademija – ponovitev je bila v Selah – je težišče drugega dela letnega poročila. Za tem sledi dejavnost dijaške skupnosti: uspeh kontaktne leče 88, zgodovinski projekt, biološka ekskurzija, poročila s potovanj, tečajev in seminarjev. Dijaki so bili dejavni tudi v raznih športnih panogah, kar potrjujejo tudi priznanja. Kar pa je skoraj še važnejše, kar dva dijaka sta prejela nagrado „Evropskega spisovnega natečaja 1988“.



letno poročilo XXXI 1987-88

ZVEZNE GIMNAZIJE ZA SLOVENCE
Naslovnica novega letnega poročila.

Nenazadnje je v letnem poročilu govora o seminarju učiteljev dvojezičnih šol v Mariboru, kjer je prof. Franci Pivec, predsednik Republiškega komiteja SRS za vzgojo in izobraževanje, izrekel priznanje dvor. svetniku dr. Valentinu Inzku.

V strokovnem delu poročila pa prof. Tine Logar, samostojni svetovalec pri Zavodu SR Slovenije za šolstvo, razpravlja o učbenikih in avdiovizualni učni tehnologiji v osnovnih in srednjih šolah.

Letno poročilo za šolsko leto 1987/88 je zgovoren dokument razgibane dejavnosti ZG za Slovence v Celovcu in je vredno pozornosti, zato izkoristite priložnost in sezite po njem!

M. P.



Gimnazija se je poslovila od dr. Valentina Inzka.

DIESE WOCHE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Nach VGH-Erkenntnis: ZSO für Verbot von NDP und minderheitenfeindlichen Organisationen

Der Zentralverband slowenischer Organisationen begrüßt die Erkenntnis des Verfassungsgerichtshofes, welcher der NDP eindeutig neofaschistische Tätigkeit und somit den Verstoß gegen das Verbotsgesetz und den österreichischen Staatsvertrag nachweist. Burgers Partei bedient sich eines rassistisch-biologistischen Volksbegriffes, betreibt großdeutsche Propaganda, und ihr Programm entspricht in Kernpunkten dem Programm der NSdAP. ZSO-Sekretär, Dr. Marjan Sturm, forderte in diesem Zusammenhang seitens des Innenministeriums konkrete Maßnahmen. Nicht nur die Auflösung der NDP sei von Nöten, sondern auch das Verbot weiterer rechtsradikaler und deutschnationaler, wie auch minderheitenfeindlicher Organisationen.

Gerade in Kärnten seien diese ja sehr eng miteinander verflochten, betonte Sturm.

Und durch die Verbindungen zwischen NDP-Chef Burger, FPÖ-Rechtsaußen und NFÖ-Gründer Scrinzi sowie FPÖ-Obmann Haider werde an der Spitze ja nur vollzogen, was an der Basis schon lange die Regel ist. Eines der wichtigsten Angriffsobjekte dieses Organisationsspektrums – von völkischen bis zu sogenannten heimattreuen Vereinigungen – sei die slowenische Volksgruppe in Kärnten.

Die österreichischen Sicherheitsbehörden müßten nun nach jahrelangem Augenverschließen endlich auch gegen minderheitenfeindliche Organisationen sowie gegen ihre Agitation und Tätigkeit Schritte unternehmen. Die österreichische Verfassung und der Staatsvertrag seien in dieser Hinsicht genauso eindeutig wie in Bezug auf die NDP, meinte Dr. Sturm abschließend.



Leserreise '88 nach Rovinj

Slovenski vestnik veranstaltet heuer gemeinsam mit dem Reisebüro Sommergerger eine Leserreise nach Rovinj-Redei otok. Anmeldungen und Informationen erhalten sie in der Redaktion, Termine sind der 7.-9. 10. bzw. der 8.-10. Oktober 1988. Preis: 1.150 Schilling pro Person.

Nehmen auch sie an dieser Leserreise teil!

Diskussion mit Sommergästen

Der slowenische Kulturverein „Danica“ in St. Primus/Sentprimoz lud zum Informations- und Diskussionsabend für Sommergäste. Unter dem Titel „Die Slowenen in Kärnten – die slowenische Volksgruppe zwischen Aufbruch und Auslöschung“ wurden Fragen zur Geschichte der slowenischen Volksgruppe in Kärnten erörtert. Vor allem interessierten sich die Gäste für die Folgen der neuen Minderheitenschulgesetzgebung. Unverständlich für die Gäste war die Zustimmung des Grünabgeordneten Karl Smolle, vor allem unverständlich für diejenigen Gäste, die auch an der Demonstration in Wien teilgenommen haben. Weiters wurden die jüngste Geschichte der Kärntner Slowenen, das Problem der Assimilation und der mit dieser verbundene Rückgang der sich zur slowenischen Volksgruppe bekennenden Slowenen diskutiert.

Der Kulturbus fährt wieder

Der Kulturbus, eine Initiative der slowenischen Volksgruppe in Kärnten, fährt wieder durchs Land. Zum ersten Mal wurde der Kulturbus heuer beim Jazzfestival in Bleiburg/Pliberk aufgestellt. Gezeigt wird eine umfassende und schön gegliederte Ausstellung über Geschichte und Gegenwart der Kärntner Slowenen, außerdem wird Literatur zu diesem Thema angeboten. Von der ersten Ausfahrt des Kulturbusses kann man nur Positives berichten: das Interesse der Sommergäste wie auch der einheimischen Bevölkerung war sehr groß, und in zahlreichen Diskussionen stellten die Passanten fest, daß durch diese Initiative das Wissen um die Probleme der Minderheit in Kärnten vertieft wird. Der Kulturbus wird auch heuer wieder – wie schon in den beiden vorangegangenen Jahren – in vielen Zentren Kärntens über das Schicksal der slowenischen Volksgruppe informieren.

Antrittsbesuch bei Allianz

Der neugewählte Vorstand des Zentralverbandes slowenischer Organisationen stattete dieser Tage seinen Antrittsbesuch bei der Sozialistischen Allianz der Werktätigen Sloweniens ab. In einem ausführlichen Gespräch wurden die Probleme der Kärntner Slowenen – vor allem die im Parlament beschlossene Trennung an den Südkärntner Schulen – erörtert. Dabei strichen die Vertreter des Zentralverbandes besonders hervor, daß die slowenische Minderheit nicht bereit ist das Gesetz zu akzeptieren, und daß nunmehr konkrete – auch rechtliche – Schritte gegen das Trennungsmodell und andere Schulbestimmungen vorbereitet werden. Nach der Beratung wurde von den Vertretern der Allianz festgestellt, daß sie sich bei einer der nächsten Sitzungen eingehend mit der Frage des neuen Schulgesetzes auseinandersetzen wird.

Neues Gesetz für NS-Opfer

Wurde bis jetzt eine Amtsbescheinigung nur an jene Personen ausgestellt, die mindestens 6 Monate im KZ oder Gestapolager interniert waren, so sieht das neue Gesetz eine Amtsbescheinigung auch für jene Personen vor, die aus nationalen oder rassistischen Gründen während des Nationalsozialismus mindestens 1 Jahr in Anhaltelagern verbringen mußten. Dies gilt für viele ausgesiedelte Slowenen oder Zigeuner.

Das neue Gesetz sieht für Inhaber einer Amtsbescheinigung ab dem 1. 7. 1988 auch eine Opferrente vor. Weiters können Freibeträge beim Finanzamt und auch verschiedene Zuschüsse beantragt werden. Bei Nichterhalt der Formulare für eine Amtsbescheinigung wenden sie sich an die Landesregierung, Abt. 14, Herrn Sagerschnig. Der Antrag muß ehebaldigst eingereicht werden.

1938 – 1988: Literatura in preteklost

Proti napačni identifikaciji...

IGOR SCHELLANDER

Zbirka „Nicht verdrängen, nicht gewöhnen – Texte zum Thema Österreich“ zajema govore, spise in publicistične prispevke Ericha Frieda, ki jim nikakor ne pristaja oznaka „priložnostni teksti“. Čeprav tematsko dostikrat jasno začrtan, je vsak tekst zase kritična razprava kulturno in politično angažiranega umetnika, umetnika s problemi današnje družbe, s sedanjostjo in preteklostjo!

Kdo in kaj je Erick Fried, najbrž dandanes ni več potrebno ponavljati. Predstaviti (skorajda popolnega) izbora njegovih govorov in esejev, v katerih se spopada z vrsto problemskih vprašanj avstrijske sedanjosti, polpreteklosti in identitete – izbor je sestavil Michael Levin, založil pa dunajski Europaverlag – je kljub temu treba dodati nekaj splošnih podatkov o avtorju.

Dunajčan Erich Fried sodi med najbolj znane literate v nemško govorečem prostoru. Levica (tako v Nemčiji kakor tudi v

preživlja s pisanjem in prevajanjem (prevodi iz angleščine, grščine, hebrejščine). Za svoje literarno delo je prejel mnogo priznanj, med drugim leta 1987 Büchnerjevo nagrado.

Vrsta razlogov, zakaj se ni spet udomačil v Avstriji, je dolga, tudi avstrijsko specifična. O tem tudi sam dovolj jasno spregovori v ponatisnjenih tekstih. Avstrijska „javnost“ ga je skušala dolgo časa zavestno spregledati (tudi še v času, ko so ga v Nemčiji že poznali kot enega najbolj branih avtorjev!). Nasprotja kajpada spodbujajo. V preteklih letih se je Fried vedno bolj vključeval v avstrijske kulturne in družbenopolitične razprave ter se uvrstil med vodilne družbenokritične komentatorje avstrijske stvarnosti, kakršni so na primer Turrini, Hrdlička, Ringel in drugi. Tako kajpada tudi v pričujočem izboru govorov in esejev prevladujejo kočljive in pereče teme: avstrijska preteklost in njeno izrivljanje, nekulturni odnosi do umetnosti, tujcev, manjšin, prilagojenost in neangažiranost literature, desničarski trendi v socialistični stranki...

Čeprav se je z njegovim ugledom stopnjevala tudi želja avstrijskih institucij, da bi ga „prodajali“ za svojega, se Fried ni dal spreobrniti v „profesionalnega Avstrijca“. Avstrijecem je ostal simbol druge, drugačne Avstrije.

Izdajatelj Levin je izbor razdelil na štiri vsebinska področja:

- prvo predstavlja govore in eseje o kulturi in politiki v Avstriji. Teme so delavsko gibanje, emigracija in eksil, avstrijska kulturna samobitnost, literatura po letu 1945, kaj naj literatura spremeni

- drugo področje je posvečeno posameznim osebnostim avstrijske kulture in umetnosti

- polemike proti raznim neokusnostim v kulturnem in političnem dogajanju v Avstriji sestavljajo tretje področje

- zadnje tematsko področje (Pogovori o Avstriji) pa zaključujejo trije obsežni intervjuji, objavljeni v avstrijskem časopisu.

Erich Fried, Nicht verdrängen, nicht gewöhnen – Texte zum Thema Österreich. Europaverlag, Dunaj 1988. 268 strani, 198 šil.



Erich Fried

Avstriji) ga celo pojmuje kot povezujočo osebo. Čeprav je že dolgo časa spet avstrijski državljani, se vendar nikoli ni mogel odločiti, da bi se vrnil za stalno. Pregnan od barbarskih nacističnih tolpa in njihovega nasilja, je leta 1938 našel zatočišče v Londonu. Starši so postali žrtev Hitlerjeve „endlösung“ – zgubili so življenje v taborišču.

Po vojni je ostal v Londonu. Od l. 1946 dalje se

Poskusi odpraviti krizo zborovskega petja SPD „Zarje“

Kjer se dela, prihaja tudi do napak, če je delo skupinsko, tudi do mesebojnih trenj in sporov, kar čestokrat privede do ohromitve ali celo do prekinitve dejavnosti. V mislih imamo trenutno krizo pevske dejavnosti pri Slovenskem prosvetnem društvu „Zarja“ v Železni Kapli, kjer je 10. junija letos prenehal z delom dolgoletni zborovodja Joško Wrulich. To je bil za društvo hud udarec, vendar kaže, da bodo v kratkem vsaj delno odpravili težave, ki so privedle do krize v pevski dejavnosti, tega sicer tako močnega društva.

Odstop zborovodja mešanega in moškega pevskega zbora SPD Zarja je povzročil razburjenje in je razlog za prepire in iskanje krivcev, zakaj je do tega prišlo. Ni naš namen,



Predsednik „Zarje“
Franci Sadolšek

da bi v tem sestavku razkrivali vzroke sedanje krize v Železni Kapli, pač pa smo želeli izvedeti, kako bo s pevske dejavnosti v prihodnje. Seveda nas tudi zanima, v čem je pravi vzrok, da je dirigent odstopil. Joško Wrulich je v svoji tozadevni utemeljitvi navedel več vzrokov za svojo odločitev, med drugim tudi tega, da se je v zboru zmanjševalo zanimanje za sodelovanje, posledica tega pa so bile slabo obiskovane pevske vaje. Očitki so leteli tudi z druge strani, češ da zbor že dolgo ni naštudiral novih pesmi. Resnica bo najbrž nekje v sredini. Dejstvo pa je, da mora vsak zborovodja imeti popolno zaupanje in vso podporo, sicer kaj hitro prevladajo nepotrebne ribarije, ki privedejo do zamer in nenazadnje do situacije, v kakršni sta trenutno zbora SPD „Zarje“ v Železni Kapli.

Novi predsednik Franci



MePZ SPD „Zarja“, ki ga

Sadolšek, ki je to nalogo zel pred nedavnim, se je v resnično težkem položaju. Pred nekaj dnevi, ko so vprašali, kako bodo mučno situacijo, je dejal, prizadevajo odpraviti bojne konflikte in najtinitost, da bi vsaj moški kmalu ponovno pričel z delom.

Minulo sredo so se spet pevc Obirskega moškega zbora s kapelskimi kolegi domenili za poskus skupnega delovanja, da bi s tem pristili vsaj del ovir, ki so v njem času nastale okrog Zarje. Ob tem za enkrat ni mislil združitev, saj bi obirski obstajal nadalje kot samostojna enota. To je vse, kar spodbudna novica, saj skupni zbor precej močan šteje okrog 25 pevcov. Sadolšek nam je še zaupal, da podobna rešitev obeta tudi mešani zbor, namreč sodelovanje med Obirčani in Kapli.

SPIDI

SPRACHENINSTITUT DER INDUSTRIE

Lothringerstraße 12 - 1031 Wien - Tel. 75 25 06 / 24 Dw.



Slowenische Wirtschaftssprache

Inhalte:

Fachausdrücke des täglichen Geschäftslebens
Verhandlungen

Slowenische Kultur, Mentalität, Eigenart
Korrespondenz und Telexverkehr

Vorkenntnisse:

Praktische Beherrschung der Grundgrammatik
Verständigung im Alltag

Kursort:

Spracheninstitut der Industrie,
Lothringerstraße 12, 1031 Wien

Vortragender:

Fr. Mag. Nizamov

Kursbeitrag:

S 1.590,- inkl. 20 % MWSt.

Kurszeit:

für 14 Kurseinheiten à 105 Minuten

Kursbeginn:

Donnerstag, 17.15 Uhr

6. Oktober 1988

Društvo slovenskih pisateljev (DSP) v Ljubljani, ki združuje okrog 200 članov, je v zadnjem času v središču družbenega dogajanja v Sloveniji in širšega jugoslovanskega prostora. Aktivnost DSP dobiva (vsaj na videz) političen značaj, saj se odločno zavzema za to, da v novi jugoslovanski ustavi, o kateri pospešeno razpravljajo na vseh ravneh, ne bi prišlo do zaviranja demokratičnega razvoja in s tem omejevanja svobode posameznika, narodnosti ali naroda v jugoslovanski družbeni ureditvi, kar bi bilo v nasprotju z načeli listine o človekovih pravicah, s tem pa tudi proti interesom vsestranskega razvoja slovenskega in drugih narodov in narodnosti, ki živijo v okviru meja Jugoslavije. Posebno zanimanje javnosti je društvo pritegnilo s prirejanjem vsakodnevni literarnih večerov, s katerimi so njegovi člani

izražali svoj protest in solidarnost s priprtimi novinarji. Zaradi te izredne dejavnosti DSP smo zaprosili predsednika Rudija Šeliga, da nam obrazloži, zakaj taka aktivnost, saj z njo dejavnost društva dobiva političen značaj, kar je v dosednji praksi gotovo redek primer.

Stališča predsednika Šeliga, kakor je razvidno iz njegovih pojasnil, niso tako politična, temveč iz njih veje skrb DSP in njegovih članov za doseg popolne enakopravnosti slovenskega in drugih narodov v jugoslovanski družbi, kar mora biti zapisano tudi v novi ustavi. To pa je za tvorce slovenske umetniške besede povsem legitimna pravica in – kakor pravi Šeligo – tudi dolžnost, da kot umetniki opozarjajo na tiste napake oz. pomanjkljivosti, ki drugim morda niso tako bistvene, za slovenski narod pa bi znale biti celo usodne.

Pisatelj je dolžan, da opozarja na napake in pomanjkljivosti v družbi

Ko je Tone Partljič prepustil funkcijo predsednika Društva slovenskih pisateljev, je bil na njegovo mesto izvoljen Rudi Šeligo, uspešen pisatelj in dramatik, sicer pa profesor na Višji tekstilni šoli v Kranju. Že Partljič je z novo vsebino delovanja društva zbuja pozornost javnosti, Šeligo to pot nadaljuje in je danes takorekoč v središču dnevnih politike. Na vprašanje, ali je to glavna naloga predsednika pisateljskega združenja, je Šeligo menil, da je predsedstvo DSP prevzel v času, ko je tekel in še teče proces demokratizacije družbe, pri čemer gre za dvostranski interes naroda, zato je tudi DSP dolžno, da prispeva svoj delež, in poudaril, da pri tem ne misli le na nacionalno osveščanje, ampak da je oboje medsebojno povezano, torej oboje pomembno in neločljivo, ker se pomlad naroda ne more razcveteti brez demokratizacije družbe.

Na znano pavšalno ugotovitev, da naj pisatelj piše in se ne ukvarja s politiko, je Šeligo odgovoril, da DSP obstaja že 125 let in da je v tem obdobju opravljalo različne naloge. Iz zgodovine je razvidno, da so bili včasih v ospredju estetsko stanovski, drugič spet politični interesi. Pisateljsko društvo ne more biti ozko usmerjeno, saj je pisatelj individualist, zato mora društvo imeti tako široko zasnovo, da se vanj lahko vključijo vsi pisec. Društvo pa se mora odzivati na zgodovinska dogajanja naroda, mora prevzemati soodgovornost za

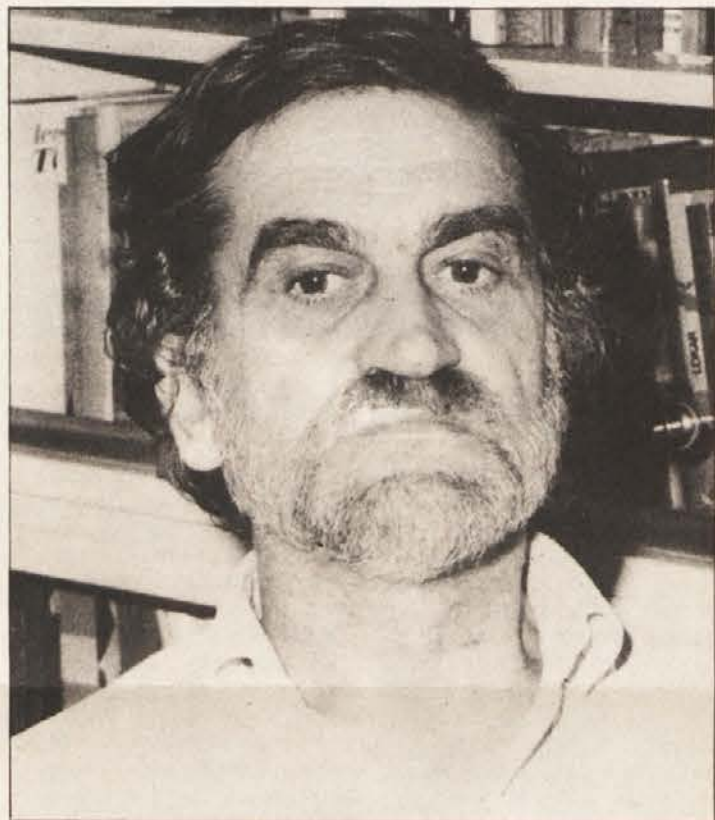
sooblikovanje demokratičnega procesa. To pa ne pomeni, da bi bila literatura instrumentalizirana, saj pisatelj piše iz svojega notranjega nagiba to, kar mu narekuje srce. Prav tako pa je tudi politično bitje, saj že njegova literatura daje težo njegovemu političnemu angažmaju. Tako je bilo tudi v času NOB – ko je bilo treba opustiti literarno ustvarjanje in se boriti za narod – tako je tudi danes, je preciziral Šeligo.

In kaj pisatelj danes najbolj vznemirja? Šeligo je bil jasen: Lanski predlogi za spremembo jugoslovanske ustave. Ti vsebujejo veliko predlogov za spremembe, ki so centralistične in celo unitaristične. Taki predlogi pa so, je bil Šeligo odločen, za nas nesprejemljivi, ker ne vsebujejo posebnosti slovenskega naroda kot so njegova kultura, zgodovina, gospodarstvo itd. Zato je DSP priredilo dve javni tribuni v Cankarjevem domu. Na teh so odločno zavrnili tako spremembo ustave. Zaradi tega je DSP seveda morala napisati svoj predlog nove slovenske ustave. V tem predlogu gre za vključitev dosežkov evropske civilizacije, kar pomeni, da nam gre za tako ustavno ureditev, v kateri bi bila država organ, ki bi pravno ščitila interese civilne družbe. Tem predlogom se je pridružil tudi več drugih organizacij in združenj kot so pravniki in drugi sloji inteligence. Široko odmevnost pa je čutili tudi iz najširših množic, ki podpirajo naš predlog.

Na vprašanje, kako na dejavnost DSP reagirajo uradni politični forumi, je Šeligo dejal, da je reakcija pozitivna, saj je tudi slovenska skupščina izdelala predlog ustave, ki je podoben, v nekaterih pogledih pa celo identičen njihovemu.

Na vprašanje, ali je DSP v neki meri politična opozicija, je predsednik Šeligo odgovoril, da nikakor ne, kar potrjuje sprejetje predlogov DSP za spremembo ustave v slovenski skupščini, sicer pa je menil, da je slovensko politično vodstvo postalo zelo demokratično, seveda pa to ne pomeni, da obe strani mislita vedno enako. Sicer pa je naloga pisatelja, je naglasil Šeligo, da mora biti že zaradi svojega poslanstva izredno občutljiv, zato je normalno, da pisatelji opozarjajo na pomanjkljivosti v družbi!

Veliko odmevnost imajo društveni solidarnostni literarni večeri, s katerimi pisatelji na svoj način izražajo svoj protest in solidarnost z Janezom Janšo, Davidom Tasičem in Ivanom Borštnernjem, ki so priprti, ker so baje izdali vojaško skrivnost. „Tu ne gre za krivce, ampak za žrtve dogmatičnih sil, ki hočejo s tem zastrašiti javnost. To je naša ocena!“ je prizadeto dejal Šeligo in nadaljeval, da je društvo doslej organiziralo 29 večerov in po kratki prekinitvi 17. t. m. z branji spet pričelo. Večeri so, razen enega, vsi na sedežu DSP. V te nastope vključujejo tudi pisatelje iz drugih republik ter pisatelje iz



Rudi Šeligo se je rodil leta 1935 (Sušak) in sodi med sodobne pisce slovenske moderne proze in drame. Leta 1966 je izdal svojo prvo knjigo novel, sledile pa so ji med drugim knjige Triptih Agate Schwarzkobler, Ali naj te z listjem posujem, Rahel stik, Poganstvo in Molčanja; med dramskimi deli pa naj omenimo Sandra ali Darja, Čarovnica, Lepa Vida, Svatba; Ana in Slovenska savna. Šeligova dela so prevedena tudi v druge jezike, med drugim tudi v nemščino. Lansko leto je bil izvoljen za predsednika DSP.

zamejstva – tudi s Koroške. Solidarnost jugoslovanskih pisateljev je izredno pomembna, ker je prišlo do napačnih razlag, češ da je vse povezano s tako imenovanim „slovenskim sindromom“, je pojasnil Šeligo in naštel vrsto znanih jugoslovanskih pisateljev kot so Dobrica Cosić, Vlado Gotovac, Slobodan Selenić, Peter Segedin in drugi. To je bila neposredna zavrnitev, da ne gre za slovenski egoizem, ampak za demokratizacijo celotne Jugoslavije, čeprav je ta težnja v Sloveniji najbolj prisotna. S tem v zvezi je Šeligo citiral pisatelja Cosića, ki je dejal: „Če propade demokratizacija v Sloveniji, propade v vsej Jugoslaviji.“

Pogovor s Šeligo je stekel še o vprašanju šolstva na Koroškem. Na vprašanje, kaj pravi k temu, da koroški Slovenci Sloveniji in Jugoslaviji očitamo, da s tem v zvezi nista izrabili vseh možnosti, ki jih ima Jugoslavija kot sopolisnica Avstrijske državne pogodbe, in da tudi slovenski pisatelji v tej zvezi niso bili preveč aktivni, je

Šeligo potrdil, da je Jugoslavija v tej zadevi storila premalo, zavrača pa očitek, da pisatelji niso bili aktivni (glej dokumentacijo na drugi strani – op. ured.), saj sta DSP in Slovenski center PEN takoj po tem, ko je bilo znano, da bo prišlo do sprejetja zakona o ločitvi šol na Koroškem, naslovila protestno pismo na Dunaj; z vsebino tega pisma se je solidariziral celo avstrijski pisatelj Peter Handke. Svoje razočaranje pa je Šeligo izrazil tudi nad tem, da koroški Slovenci sami v tem usodnem trenutku nismo bili enotni, kar bi bilo neobhodno potrebno.

Ob koncu pa še, kako poteka sodelovanje s koroškimi pisatelji oz. našim društvom? Šeligo je odgovoril, da ne najboljše, saj čakajo na povabilo s Koroške ter dodal, da bi bilo prav, če bi pripravili velik slovenski večer v Celovcu, na katerem bi izrazili veliko literarno moč slovenskega naroda.

Pogovor zapisal
Andrej Kokot

SLOVENSKEGA CENTRA PEN
L J U B L J A N A

Predsedniku Zveznega izvršnega sveta Skupščine SPÖ Brucku Mikuliču, avstrijskemu zveznemu kanclerju dr. Franzu Vranitzkemu, predsedniku avstrijske socialistične stranke dr. Fredu Sinowtru, predsedniku avstrijske ljudske stranke dr. Aloisu Mocku, avstrijski zvezni ministrici za kulturo in šolstvo dr. Hildi Havlicek, koroškemu šolskemu poveljarju dr. Leopoldu Wannerju, avstrijskemu centru PEN, izročam skrbnosti avstrijskih pisateljev.

Sklep treh strank (SPÖ, ÖVP in FPÖ), da se za ureditev šolstva na južnem Koroškem upošteva tako imenovani "pedagoški model", je manifest segregacije. V kritičnem času evropske civilizacije, v katerem je nujno in neizbežno prenehati nacionalna in ideološka sovražstva z izterganskimi tokovi, ki sproščajo rasističnost in zagotavljajo polko civilizacije tudi delom narodov, ki jih je usoda in zgodovina taktila v družinsko narodnostno - vešinsko okolje - je takšno "pripravo" akt regresije. Takšna regresija vodi v znane modele nestrpnosti in manipulacije "vešine" z "manjšino". Ni mogoče, da se ne bi strinjali, da je v ljubezni otrok edina kanta sveta. Ne dopustite, da bi se spet začeli učiti preštevati na "naše" in "vaše". Zgodovina kot slo se ne sme ponoviti sredi Evrope.

Apeliramo na Vas, da se zavzamete za ukinitve akta, ki slovenski del naroda na Koroškem postavlja v geto.

Temu pozivu se v celoti pridružuje tudi pisatelj Peter Handke.

Ljubljana, 20.11.1987

Rudi Šeligo, predsednik
Društva slovenskih pisateljev

Drago Jancar, predsednik
Slovenskega centra PEN

Ironija odgovora

V našem pogovoru z Rudijem Šeligom, predsednikom Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani (glej 1. stran Revije), je tekla beseda tudi o tem, da s strani Slovenije pa tudi pisateljskih združenj ni bila izražena zadostna moralna podpora koroškim Slovencem potem, ko je bilo jasno, da bodo v parlamentu sklenili zakon o delitvi učencev na dvojezičnih šolah na Koroškem. Predsednik DSP Rudi Šeligo nam je odstopil kopijo pisma, ki ga je skupno s slovenskim centrom PEN (glej faksimile zgoraj) naslovil predsedniku Zveznega izvršnega sveta SFRJ Mikuliču, avstrijskemu zveznemu kanclerju Vranitzkemu, predsedniku SPÖ, ÖVP in FPÖ ter pristojni ministrici Hawlicekovi, v katerem obe pisatelj-

ski združenji (in tudi Peter Handke) vse strani pozivajo, naj ne uveljavijo take šolske ureditve, ki bi slovenski del naroda na Koroškem postavila v geto.

Z Dunaja je prispel v Ljubljano celo odgovor iz urada zveznega kanclerja, v katerem slovenskim pisateljem zagotavljajo, da bo sprejeta rešitev, ki bo v smislu interesov vseh prizadetih skupin - tudi slovenske manjšine. Zakon je bil medtem sprejet in na koroških šolah že nameščajo delitvene stene in pregrade. Dunajsko pismo (glej faksimile spodaj) vseeno objavljamo, čeprav je v njem vsa ironija, kako avstrijska zvezna vlada zavaja Slovence na Koroškem pa tudi pisatelje matičnega naroda v Sloveniji. Nadaljnji komentar prepuščamo bralcem.

BUNDESKANZLERAMT
Kabinett des Bundeskanzlers
Dr. Eva NOWOTNY

A-1014 Wien, Rathausplatz 2
Tel. (030) 300 53115/2213 DW
Fernschreib. Nr. 1370 900
DVR 0000019

An den
Slowenischen
Schriftstellerverband

Postfach 516
61001 LJUBLJANA
JUGOSLAWIEN

Wien, am 15. Dezember 1987

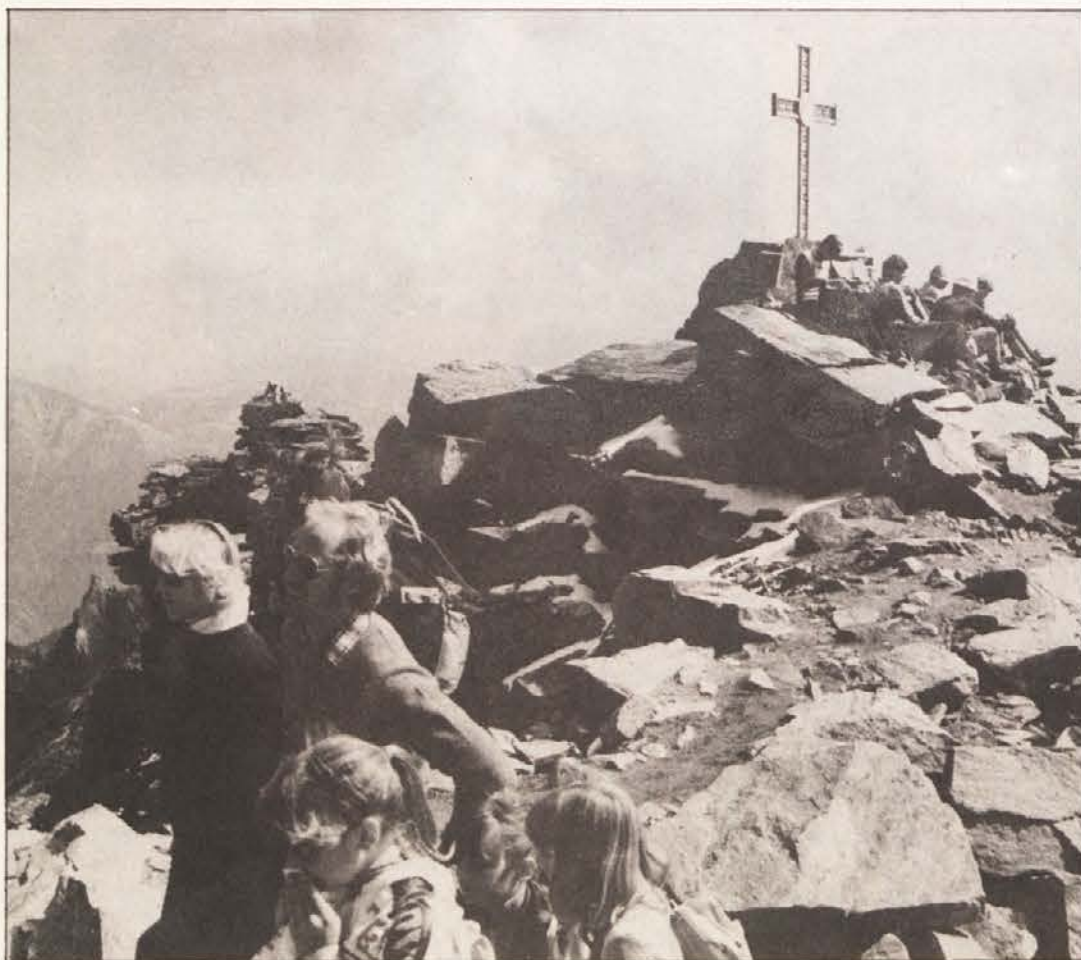
Sehr geehrte Damen und Herren!

Im Auftrage des Herrn Bundeskanzlers danke ich für Ihren Brief und vor allem für das positive Interesse, das Sie einer Lösung der Minderheitenschulfrage in Kärnten entgegenbringen. Wie Ihnen sicherlich bereits bekannt ist, hat der Herr Bundeskanzler am 11. Dezember die Vertreter der Slowenenorganisationen zu einer Aussprache empfangen. Dieses Gespräch ist sehr zufriedenstellend verlaufen, und wir hoffen, daß es nunmehr gelingen wird, eine Lösung zu finden, die den Interessen aller beteiligten Gruppen gerecht wird.

Mit freundlichen Grüßen

Dr. E. Nowotny

POTOVANJE



Od hotela na Jezerskem platoju je približno tri ure ne preveč zahtevne hoje do 2965 metrov visokega Reißeck.

Reißeck – „vroči“ tip gorskega turizma

Reißeck v Melski donili sodi gotovo med najlepše izletniške kraje na Koroškem. Cena za vožnjo v velegorje in za gostilniške usluge je nizka, možnosti za pohode in plezanje pa so raznovrstne. Kdor ljubi samoto, jo najde prav tam. Kdor išče gorske tovariše, jih tam sreča. In celo postopač najde na Reißecku svoj raj.

IVAN LUKAN

Kako pridete tja?

Iz vasi Kolbnitz v Melski dolini se povzpnete z gorsko železnico Reißeck na jezerski plato (2250 metrov nadmorske višine). Nekdaj je vožnja trajala dobro uro, zdaj pa so gorsko železnico nekoliko preuredili in skrajšali vožni

čas na 45 minut.

Že sama vožnja je doživetje. Brez težav in udobno vas pripelje na Schober, od tam prispete po romantični vožnji skozi tunel do gorskega hotela Reißeck. Tam se lahko po varnih in dobro označenih poteh sprehajate po jezerskem platoju ali pa uživate mir, sonce in sveži gorski zrak: Pa tudi alpinisti niso pri-

krajšani, saj jih vabijo vrhovi (npr. Hochkedl, Reißeck) in gori Kleine und Hohe Leier.

Gorski hotel Reißeck je idealno oporišče in izhodišče za gorske pohode. Svoje goste razvaja z udobnim komfortom. Izvrstna kuhinja in prijazna postrežba skrbita za telesno počutje. V pokritem kopališču s savno - enem najvišjih kopališč v Evropi sploh - skoraj pozabite, da ste sredi velegorja.

Informacije: Gorski hotel Reißeck (Berghotel Reißeck) A-9815 Kolbnitz, Mölltal, Koroška (Kärnten), tel. 04783 / 2420.

Prijateljstvo v gorah in na pohodih

Od 28. maja dalje se železnica Reißeck spet vzpenja po strmi gori. Tako kot že 26 let. Lepo obdobje, ki naj spominja tudi na dobro sodelovanje občine Reißeck s turistično družbo Reißeck-Kreuzeck- und Malta-tal. Ni čuda, saj imajo skupen cilj: vsem prijateljem gora želijo biti dober gostitelj. Reißeck nudi izvrstne možnosti za pohode, pa tudi za alpinizem. Gorski hotel v višini 2.250 m je gostoljuben, njegove cene so primerne tudi za večje družine.

Izlet pri sosedi, zakaj pravzaprav ne?



Od Schoberja vas pelje višinska železnica Reißeck skozi gorski rov k istoimenskemu hotelu. Od tam se lahko podaste na pohode ali pa na plezanje.

Poletna sezona je v polnem teku. Gostinski obrati po časopisih še vedno iščejo delovno silo – pridne in lepe natakariče, poštene sobarice, zanesljive kuhinjske pomočnice. Zgleda, da so nekatere že obupale in jo popihale. Gostje pa pričakujejo udejanjenje obljub turističnih agencij – hočejo biti v središču pozornosti, hočejo, da jih nekdo razvaja.

Naša dežela je počitniška dežela. Turizem je pomembna gospodarska panoga. Privabiti je treba goste iz raznih držav, tu naj se znebijo stresa, agresije in napetosti, katerim so izpostavljeni vse leto. Gostin-

ski obrati se prizadevajo, da bi ustregli željam turistov. To so v glavnem mali obrati z nizko sindikalno organiziranostjo ali celo brez. Posledice so: nizek zaslužek, mnogo neplačanih nadur, največ kršitev zakonskih določil v zvezi z varstvom zaposlenih. Število postelj je v zadnjih letih močno naraslo, kar pa ne pomeni, da se je povečalo tudi število zaposlenih. Leta 1965 je bilo na 100 postelj 25 zaposlenih, leta 1980 pa le še 18. Racionalni ukrepi so prodrli na vsa področja, v gostinstvu pa pomenijo še večje izkoriščanje zaposlenih.

Zaposlitev v turizmu ali: sezonska razprodaja žensk

Kaj pa v turizmu zaposlena – predvsem – ženska delovna sila? Po podatkih zadnje študije, ki jo je izdal sindikat „Hotel in gostinstvo“, je prav v gostinskih obratih nad 90% kršitev v zvezi z nedeljskim in prazničnim delom, 67% zaradi neupoštevanja maksimalnega delovnega časa; kar so si v dolgotrajnih pogajanjih izborili zastopniki delojemalcev, se v praksi skorajda ne izvaja. Tudi če delovni inšpektorat prijavi kak prekršek, so kazni zelo nizke ali pa pristojni uradi zatisnejo eno oko, saj so gostinska podjetja v glavnem družinska podjetja, v manjših podeželskih centrih se vsi poznajo, vsi so nekako odvisni od tujkega prometa in sploh se je težko komu zameriti. Tako ostanejo prekrški nekažnovani.

Omenjena študija na kratko ocenjuje položaj v gostinstvu zaposlenih takole: nizke plače, neplačane nadure, zelo

omejen prosti čas, seksualna nadlegovanja v gostinstvu zaposlenih žensk. Proti vsem tem nezakonitostim pa se skorajda ni mogoče upreti. Če se npr. natakariča ali sobarica pritožuje zaradi vsiljivih moških, kaj kmalu velja za pretirano občutljivo, za zakrknjeno pa še za kaj sličnega, ali pa menijo, da je sama kriva – zakaj pa je tako prijazna. Študija navaja, da se 93% v gostinstvu zaposlenih žensk pritožuje zaradi vsiljivosti moških. „Slučajno“ se dotikajo prsi, bolj drzni pa kar segajo pod krila in šlatajo ali pa trepljajo po zadnjicah. Gostje računajo z žensko pripravljenostjo, saj je tako usmerjena vsa reklama, ki zbuja pričakovanja v to smer. Lepotice v prospektih vabijo z globokim dekoltejem, gost naj se počuti kot kralj. Če ima dovolj denarja, naj bo vse njegovo, tudi ženska telesa. Prilagodijo mu kulturo, prilago-

dijo mu človeka – folklorizacija in prostitucija. Seveda tudi lastniki turističnih obratov računajo s tovrstno pripravljenostjo ženske delovne sile. Saj ni skrivnost, da je obisk gostilne pogosto odvisen od „fletne“ natakariče, ki se gostu v vsaki situaciji nasmeje, ki ni preveč občutljiva.

Delodajalec navadno za take probleme svojih uslužbenk nima razumevanja. Nasprotno, ugaja mu in ponosen je, če v njegovem obratu delajo ženske, ki „izzivajo“ in „privlačijo“ moške. Kaj preostane ženskam – predvsem mladim – drugega, kot da se sprijaznijo z resničnostjo, saj so delovna mesta že kar redka. V glavnem se prilagodijo pričakovanjem gostov, smehljajo se še tako neumnim šalām, saj so nenazadnje odvisne tudi od napitnine gostov. Lov na ta dodatni zaslužek je ustrezno



Turistični prospekti sugerirajo, da so v deželi, kjer se gost spočije od celoletnih naporov, za sezonske cene naprodaj tudi ženske

sredstvo, da se poruši solidarnost med zaposlenimi, saj je treba voditi konkurenčni boj

93% v gostinstvu zaposlenih žensk se pritožuje zaradi vsiljivosti moških. „Slučajno“ se dotikajo prsi, bolj drzni pa kar segajo pod krila in šlatajo ali pa trepljajo po zadnjicah. Gostje računajo z žensko pripravljenostjo, saj je tako usmerjena vsa reklama, ki zbuja pričakovanja v to smer.

za gosta. Kdor bo torej najbolj razpoložen, si nadel najbolj prijazno masko in veselo požiral vsa poniževanja, se bo morda vsaj finančno nekoliko odškodoval. Po navadi pa postanejo prav mlada dekleta poceni plen turistov. Ženska, ki npr. odpove službo zaradi seksualnih nadlegovanj, zgubi pravico do odpravnine, saj je v tem primeru sama odpovedala službo in je sama kriva, če takih nadlegovanj ne more ali ni pripravljena prenašati.

Zaslužek je – kot ponavadi v panogah z velikim deležem zaposlenih žensk – zelo nizek. Po študiji sindikata znaša povprečni zaslužek 8.000 šil. mesečno. Precejšen delež dohodkov pa so napitnine, ki pa jih v času sezonske brezposelnosti ne upoštevajo, pravtako tudi ne pri pokojninah. Neurejen delovni čas, delo ob nedeljah in praznikih, ob večerih in ponoči ter seksualna nadlegovanja imajo seveda posledice v zasebnem življenju. Po statistiki so

medosebni in družinski odnosi v gostinstvu zaposlenih zelo obremenjeni – število ločitev je izredno visoko, precejšen delež otrok živi v neurejenih razmerah, v času sezone jih v najboljšem primeru oskrbujejo stari starši, dostikrat pa morajo biti sami doma – pozno v noč, ali pa celo živijo pri starših-rejnikih. V teh poklicih otroci pravzaprav nimajo mesta, saj omejujejo fleksibilnost staršev, predvsem mater. V gostinstvu je fluktuacija uslužbencev namreč zelo visoka – zato so v teh poklicih zaposlene ženske razmeroma mlade in neodvisne, najboljše je, če lahko živijo kar s kovčkom v roki. Raziskava, ki so jo izvedli na Norveškem, dokazuje, da je tako življenje tudi škodljivo zdravju: v gostinstvu zaposleni imajo najkrajšo življenjsko dobo.

Ker živimo na Koroškem, kjer je polno naravnih lepote – jezer, gora, planin, pašnikov in še česa – se moramo ukvarjati tudi s turizmom in njegovimi posledicami, saj od tega živi precej koroških Slovencev in Slovencev. Tudi med nami je zelo razširjeno mnenje, da gostje pridejo k nam na počitek in jih zato ne smemo obremenjevati z našimi problemi. Lahko jim kaj zapojemo, kaj „luštnega“, kaj več pa je že vprašljivo. Tako izkušnjo imajo študenti s kulturnim busom tudi v slovenskih gostinskih podjetjih, kjer so se najbolj bali, da z informacijo ne bi razdražili kakega nemškega gosta. V resnici je ta bojazen neutemeljena, saj so bile reakcije turistov v glavnem pozitivne. Bodimo torej malo bolj samozavestni, saj je treba goste naučiti, da pridejo kot gostje in ne kot zavojevalci. Sloves, ki ga imajo, so jim dostikrat vsilili turistični menežerji.

Vida Obid



Ženski ples – vroči rit(m)i: „ruk – cuk – še en šluk“

Slika: Mohar

Mihec in črte



Mihec se je vsak dan žogal. Njegova žoga je bila rdeča in imela je velike bele pike. Mihec se je žogal po sobi in mama se je vsak dan jezila.

„Pojdi se žogat na dvorišče! V sobi boš razbil luč!“ Mihec je ubogal mamo. Vzel je žogo in šel na dvorišče. Žoga in Mihec sta preskakovala, poskakovala, se odbijala, se vrtela in se prelepo igrala. Včasih se je žoga Mihecu skrila. Skrila se je med trave, ki so rasle ob zidu, skrila se je med veje v živi meji ali med pobarvane škatle, s katerimi so se otroci igrali in imeli v njih svoja stanovanja.

Nekega dne pa se je žoga skrila tako, da je Mihec ni mogel najti. Porinil je roke v žep, nagubal čelo in se jezil na svojo pikasto potepinko. Iskal jo je med travami ob zidu, iskal jo je med vejami v živi meji in obrnil je vse pobarvane škatle. Žoge ni našel. Zavlekel je rdečo škatlo na sredino dvorišča, sedel nanjo in razmišljal, kam neki se je skrila njegova rdeča žoga. Oprl je kolence na kolena in naslonil glavo v dlani. Tako je ždel in upal, da se bo žoga morda vrnila kar sama.

Nasproti je stala velika hiša z velikimi vrati in z velikimi črkami GASILSKI DOM. Vrata in črke so bile rdeče. V črki G se je nenadoma nekaj zganilo. Mihec je opazil, da v črki G kot ptički v gnezdu čepijo majhna bela in rdeča črtasta stopala, s katerih bingljata majhna rdeča zvonca. Za črko so se skrivale majhne bele in rdeče črtaste hlače, tam je bila majhna bela in rdeča črtasta jopica, majhen rdeč obrazek in majhna bela in rdeča črtasta kapa z velikim rdečim zvoncem.

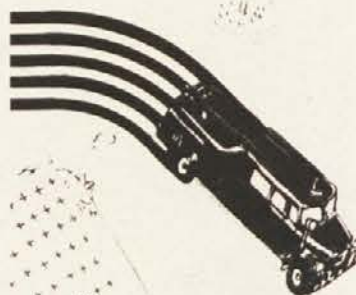
„Mar je to igračka? Saj to bi bil lahko moj pajacek!“ se je razveselil Mihec.

Črte v črki G so se pretegnile, preskočile so na črko A in se obesile na prečno palčko. Potem so črte preskakovale s črke na črko kot akrobat v cirkusu. Ob tem pa

so zvonci na stopalih in kapi pozvanjali.

„To je najbolj čudna stvar, ki sem jo kdaj videl!“ je rekel Mihec in strmel v črte, ki so telovadile po črkah. Zvonci so veselo in hitro pozvanjali: cing, cong, cing, cong.

Črte so skočile na tla in zvonci so zamolklo zadoneli.



Cooong, coong, coong. Črte so izginile skozi priprta velika vrata v veliko hišo. Zvonci so utihnili.

Mihec je odrinil velika vrata, da je snop sončnih žarkov planil v temno hišo.

„Črte!“ je zaklical Mihec.

Vse je bilo tiho, nič se ni premaknilo. Potem je Mihec

zagledal črte, ki so sedele v sončnem snopu. Obrazek in zvonci so žareli kot ognjeni plamenčki. Mihec se je ustrašil plamenčkov in se umaknil nazaj.

„Ne boj se, samo v soncu zažarimo in ti prav nič ne storimo!“ so zazvene črte in zvonci ter skočile na velik rdeč avto, ki je stal sredi velike bele hiše. Mihec je videl samo še bele črte.

In črte so pozdravile Miha:

„Cing, cong, gong!“

„Dober dan“, je začuden odzdravil Mihec.

„Me smo v gasilskem domu v slubi in v gasilskem domu smo doma“, so rekle črte.

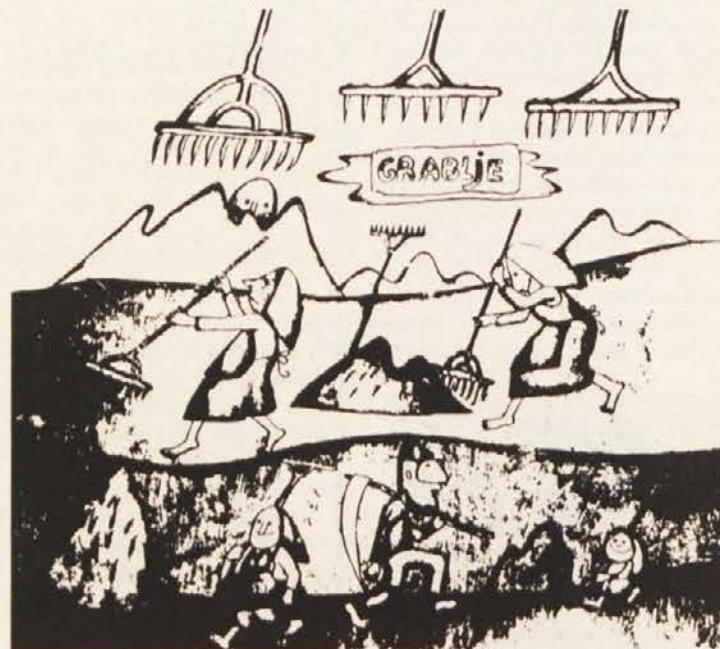
„Kaj pa delate?“ je bil radoveden Mihec.

„Skrbimo za vse, kar je v gasilskem domu. Umivamo gasilski avto, da je vedno čist in da se sveti. Avto škropimo po kovinskih delih, da ne rjavijo in da se svetijo. Vsak dan ga odpeljemo tudi na večerni sprehod skozi mesto.

„In vse to opravite ve, črte? Ne morem verjeti!“

„Poglej!“ so rekle črte in veselo poskočile.

Zgodbo o Mihecu in črtah smo si izposodili iz slikanice z istim naslovom, ki jo je napisala Zmaga Glogovac. Izdala jo je Mladinska knjiga v Ljubljani, ilustriral in opremil pa Matjaž Schmidt.



Ste že bili na poletni veselici?

Prerekanje

Nekoč so se spričkale barve.

Zelena barva je rekla: „Jaz sem barva trav, gozdov in gorskih ledenikov.“

Rumena barva je dodala: „Jaz sem barva zrelih žitnih polj, zlata in sonca.“

Modra barva je rekla: „Jaz sem barva spominčic, neba in morja.“

Rdeča barva se je pohva-

lila: „Jaz sem barva jutranje in večerne zarje, ognja in krvi.“

Bela barva je prevpila svoje vrstnice: „Jaz sem barva ivja, snega in zvončkov.“

Črna barva je molčala; z naraščajočo zavistjo je poslušala svoje vrstnice. Naenkrat pa je vzklopela, se prelila čeznje ter zmagoslavno zakričala: „Domišljavke! Zdaj ste vse enake; črne kot noč!“

Vojan Tihomir Arhar

Kmečka abeceda: GRABLJE

Še pred desetletji je spravilo sena sodilo med dolgotrajnejša in tudi med slovesnejša kmečka opravila. Košnja je bila praznik, ki so ga spremljali vriski koscev in petje grabljic. Posebno dekleta so se za košnjo rada lepo oblekla.

Kosci so odšli na travnik zgodaj, ko se še ni povsem zdanilo. Grabljice so prišle za njimi kasneje. Ko je posijalo sonce in se je rosa posušila, so nakošeno travo z grabljami, pa tudi z vilami najprej razmetale. Ob posebno ugodnem vremenu se je trava kmalu posušila, pa so jo lahko že popoldne zgrabili, naložili na voz in zvozili domov, kjer so jo zdevali v kozolec, če pa je bilo seno dovolj suho, so ga zmetali na hlev ali na svisli.

Največkrat vreme kmetom ni bilo tako naklonjeno. Sušiti so morali vsaj še naslednji dan. Premalo suho seno so pograbili v zgrabke, če so pričakovali dež, pa so napravili kopice. Brž ko je posijalo sonce, so kopice razstlali, razstlano mrvo so dvakrat preobrnili, potem pa so jo zvozili domov.

Marian Manček

DAJNOMIR IN MILIBOŽA

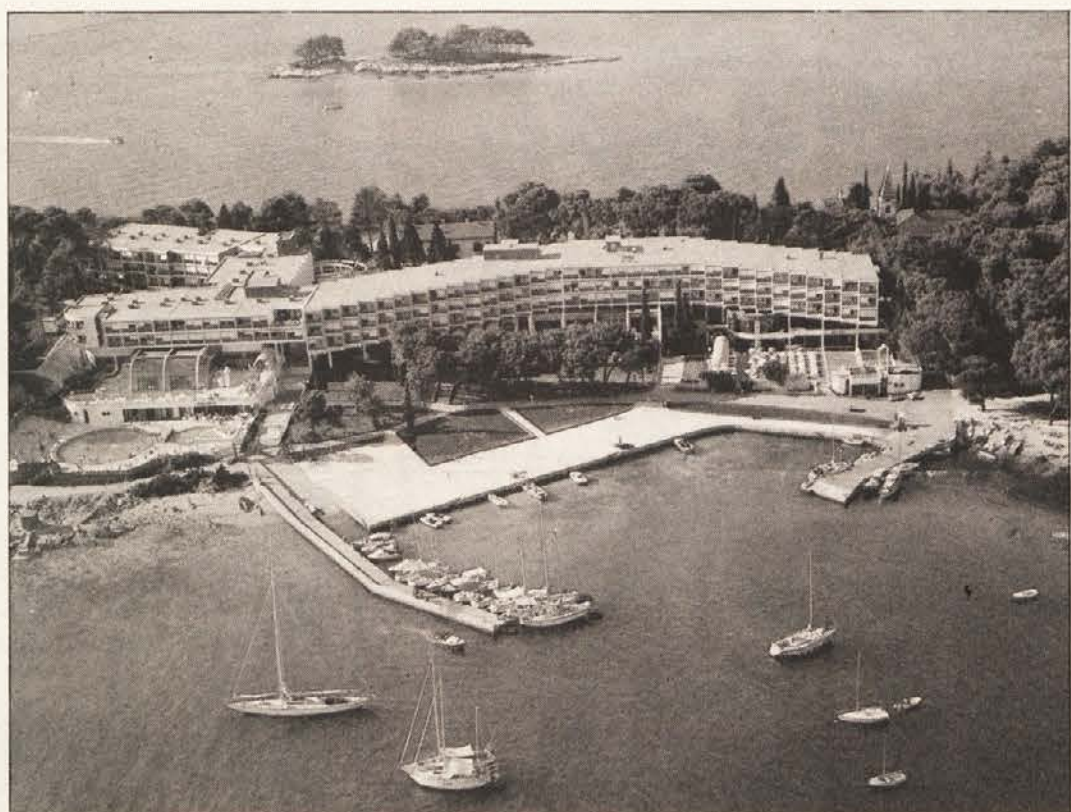


Slovenci kot pomorski narod

Delovanje Pomorskega muzeja Sergeja Mašere v Piranu je znatno doprineslo k oživitvi „pozabljenega“ dejstva, da smo bili Slovenci v preteklih stoletjih dosti bolj pomorski narod, kot se tega dandanes na splošno zavedamo. Muzej je lani dopolnil dvajset let od uradne ustanovitve, dejansko pa se je že l. 1959 usmeril v pomorstvo, kar je bila predvsem zasługa dr. Miroslava Pahorja, ustanovitelja in prvega vodje muzeja, umrlega l. 1981. S Pahorjem in prof. Ferdinom Gestinom se začneja v slovenskem zgodovino-pisju nova veja te znanstvene discipline: pomorsko zgodovino-pisje, ki se mu pridružujejo tudi druge vede, tako arheologija, etnologija, tehnična zgodovina itd.

Pomorski muzej vodi sedaj arheologinja Elica Boltin. Njena stroka dokazuje, da je prišlo do prve naselitve našega ozemlja prav z morske strani. Že v prazgodovinskih obdobjih je cvetelo na naši obali pomorstvo s trgovino. Za časa Rimljanov so nastale večje luke, kakršna se je deloma ohranila v Simonovem zalivu pri Izoli.

Etnologinja Zora Žagar proučuje vsa področja, ki so s tega gledišča povezana z morjem, predvsem pa solinarstvo in ribištvo. Tako so v muzeju lani pripravili zelo uspešno razstavo Sečoveljske soline, včeraj, danes, jutri; te soline opuščajo, muzej pa pripravlja solinarsko muzejsko zbirko na prostem – del solin bodo s pomočjo republiških sredstev in Droge ohranili v funkciji. V Izoli pa naj bi dobila prostor ribiška zbirka.



Vestnikov hit '88 vabi v Rovinj, od tam pa na Rdeči otok in na izlet z ladjo.

Od 7. do 9. ali od 8. do 10. okt.

Vestnikov hit '88: Rovinj – Rdeči otok

Uredništvo Slovenskega vestnika tudi letos vabi na tridnevno potovanje z avtobusi in ladjo na prelepo istrsko obalo. Po izredno nizki in mikavni ceni smo ga pripravili skupno s turistično agencijo Sommeregger. Peljali se bomo v Rovinj, od tam pa na izredno lepi Rdeči otok. Tam bomo stanovali v hotelu ISTRA, visoke A-kategorije.

Letos smo pripravili še posebno ugodnost: namreč lahko se odločite, kdaj boste potovali. Na izbiro sta dva termina, namreč Vestnikovo potovanje od petka, 7. do nedelje 9. oktobra, ali pa od sobote, 8. do ponedeljka 10. oktobra.

VESTNIKOV HIT '88 pa stane po osebi samo 1.150,- šilingov.

(Dodatek za enoposteljno sobo je dnevno 70 šilingov, otroci do šest let starosti potujejo brezplačno, če spijo s starši v isti sobi).

V ceno so vključene naslednje storitve: avtobusni prevoz s Koroške do Rovinja in nazaj, dva polna penziona in dodatno kosilo v hotelu, lokalni ladijski prevoz obala-otok-obala ob prihodu in odhodu, poldnevni izlet z ladjo.

Turistična agencija

SOMMEREGER

Walter von der Vogelweideplatz 3,
Celovec – telefon: 0463/37000

Posebno ugodni počitniški leti

Vozni red avtobusov za Vestnikov hit '88

Proga 1: 6.00 Pliberk, 6.10 Šmihel, 6.15 Globasnica, 6.25 Dobrla vas, 6.40 Velikovec, 7.15 Celovec

Proga 2: 6.00 Šentlupš, 6.10 Žitara vas, 6.25 Železna Kapla, 6.45 Galicija, 6.55 Grabštanj, 7.15 Celovec

Proga 3: 6.20 Šentvid, 6.30 Škocijan, 6.40 Tinje, 7.15 Celovec

Proga 4: 6.15 Hodiše, 6.25 Škofiče, 6.30 Šentilj, 6.45 Bilčovs, 7.00 Kotmara vas, 7.15 Žihpolje, 7.30 Borovlje

Proga 5: 6.30 Vrba, 6.35 Rožek, 6.40 Šentjakob, 6.50 Podgorje, 7.00 Sveče, 7.05 Bistrica, 7.15 Šentjanž, 7.30 Kožentavra

Podrobnejše informacije vam nudi Slovenski vestnik (telefon: 0463/514300-40), Tarviserstraße 16, Celovec.

Prijave sprejemata Slovenski vestnik (glej zgoraj) ter agencija Sommeregger, Walter von der Vogelweideplatz 3, Celovec (telefon: 0463/37000).

Kreta-Rodos
let vsak petek iz Celovca
od 2.980 šil. dalje

Palma de Mallorca
let z Lauda-air, za en teden
3.500 šil.

Otok Korčula
let iz Ljubljane, polpenzion, od 3. do 10. 9. 88
3.540 šil.

Informirajmo goste o dvojezični Koroški!

SPD „Danica“ v Šentprimozu je kot prvo izmed krajevnih kulturno-prosvetnih društev organiziralo za turiste informacijski in diskusijski večer o manjšinskem vprašanju na Koroškem. Kljub zelo kratkoročnim pripravam se je tega večera udeležilo lepo število gostov iz Avstrije in ZRN, med njimi zlasti takšni, ki se že dalj časa živo zanimajo za položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Gostje so se predvsem zanimali za posledice, ki jih ima in jih bo imel parlamentarni sklep o novem manjšinskem šolskem zakonu. Smollejevega pristanka na zakon niso mogli razumeti – predvsem pa ne tisti gostje, ki so se udeležili tudi demonstracije na Dunaju in doživeli nastop državnega poslanca pred uradom zveznega kanclerja.

Nadaljnja vsebinska težišča diskusijskega in informacijskega večera v kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozu so bila: novejša zgodovina koroških Slovencev od plebiscita do nacističnega obdobja na Koroškem, številni razvoji slovenske narodne skupnosti in problem asimilacije, vprašanje taktike in političnega boja koroških Slovencev

sploh, ter problematika sožitja obeh narodnih skupnosti v južnokoroškem prostoru. Triurno živahno razpravo je kot referent vodil dr. Teodor Domej, sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu, v diskusijo pa so se vključevali tudi domači društveniki.

Izkušnje tega večera kažejo, da bi bilo potrebno podobna srečanja s turisti pripraviti tudi v drugih krajih in da bi ta dejavnost lahko bistveno vsebinsko dopolnila ostale dejavnosti podeželskih kulturno-prosvetnih društev na področju dela s turisti in za turiste. Potrdilo se je, da del gostov, ki obiskujejo naše kraje, hoče imeti globlje informacije o dvojezičnih krajih južne Koroške.

vodil Joško Wrulich

Datum	Kraj	PRIREDTV	Prireditelj
Sreda 27. 7. 20.30	Grad v Bekštanju	Stefanie WERGER s skupino („Sehnsucht nach Florenz“)	Festival na gradu
Četrtek 28. 7. 20.30	Baročna dvorana Vetrinj	„KÄRNTNER SYMPHONIE“ (Meinhard Rudeauer/Gert Jonke) igra: Jess-trio; glasba Brahmsa, Mahlerja, Berga, Rüdenerja;	Neues Musikforum Viktring
Četrtek 28. 7. 20.30	Kulturni dom v Šentprimozu	KABARETNI VEČER Nastopa skupina Gimpel iz Gradca	SPD Danica
Četrtek 28. 7. 19.00	glasbena dvorana samostana v Osojah	O FRANZU SCHUBERTU Walburga Litschauer in Clemens Höslinger govori o Schubertovi glasbi	Carinthischer Sommer
Četrtek 28. 7. 19.30	Pri Tišlarju	DIA-SHOV „GLADIATER“ nastopa: Kulturna skupina F 57 Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju	SPD Šentjanž
Petek 29. 7. 20.00	Katoliški dom prosvete v Tinjah	KONCERTNI VEČER nastopa: Ferdinand Neges (kitara), Johann Scherr (kitara)	Sodalitas
Petek 29. 7. 19.00	Mladinski dom SSD, Miksch- allee 4, Celovec	IZREDNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA ATLETSKEGA KLUBA Člani ne bodo prejeli posebnih pismenih vabil!	SAK
Nedelja 31. 7.	POHOD NA OBIR v spomin Hermanu Veliku in Valentinu Polansku Zbirališče: ob 11. uri na vrhu Obirja. Nazaj grede piknik pri Marofu		
Nedelja 31. 7. 9.00	gostilna Juena pri Globasnici	IZLET V KOPRIVO K SV. ANI 9.00 – Zbirališče pri gostilni Juena, 11.00 – maša	Slovensko planinsko društvo Celovec in Kulturno društvo Globasnica
od 1. 8. do 5. 8.	na Pečnici	TEDEN V NARAVI... Za otroke med 10. in 14. letom. Prijava: do 15. julija na Kat. otroško mladino, mladina Viktringer Ring 26, tel.: 0463/51 11 66. Cena: 300 šil.	Katoliška otroška
Torek 2. 8. 20.30	Samostanska cerkev v Osojah	DUNAJSKI GOSPEL SOLISTI IN HORTUS MUSICUS	Carinthischer Sommer
od 6. 8. do 20. 8.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	DOPUSTNIŠKA IN IZOBRAŽEVALNA TEDNA ZA DRUŽINE S POHABLJENIMI OTROKI (nem.) in Katoliška družinska zveza Dunaj vodi: Elisabeth Szedlacek s sodelavci	Sodalitas
Ponedeljek 8. 8. 20.30	Grad v Bekštanju	NAJBOLJŠE IZ: Cats – A Chorus Line – Jesus Christ Superstar – The Musical Show – „Song of Broadway“	Festival na gradu
Torek 9. 8. 20.30	samostan v Dobri vasi	FANTJE Z VSEH VETROV Mednarodni instrumentalni koncert Ob slabem vremenu bo koncert v avli glavne šole v Dobri vasi	Slovensko prosvetno društvo Srce
Četrtek 11. 8. 20.00	Katoliški dom prosvete v Tinjah	KONCERT SLOVENSKEGA NARODNIH PESMI Nastopa: družina Lipuš in Plazniška dekleta	Sodalitas
Nedelja 14. 8. 10.00	na Starem gradu	4. MEDNARODNI KROS-TEK NA STARI GRAD (950 m)	Slovensko prosvetno društvo Jopa-Baško jezero
Torek 16. 8. 20.30	Grad v Bekštanju	TONI STRICKER IN NJEGOVI GLASBENIKI „Panonske pesmi“	Festival na gradu
od 28. 8. do 3. 9.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	SLOVENSKE POČITNICE Vodi: Marija Perne, mag. Andreja Vrbinc in Renate Kraut.	Sodalitas

IZLETI, POTOVANJA

13. 8. – Zveza koroških partizanov vabi na izlet v bolnico FRANJA. Podrobnejše informacije o času, kraju, odhodu in ceni bomo objavili prihodnje. **PRIJAVE** do 1. avgusta pri Zvezi koroških partizanov, tel. šte. 0463 / 51 43 00/60

7. do 9. 10.
ali
8. do 10. 10.
VESTNIKOV HIT '88
ROVINJ – RDEČI OTOK
več o potovanju v posebnem oglasu

Slovenski
vestnik

RAZSTAVE

Grad Straßburg	Razstava ob Heminem jubileju do 26. oktobra 1988
Galerija Tinje	Razstava del Blaža Župančiča (fotografije) Razstava traja do 19. septembra.
Sele v novih prostorih občine	Kmečka hiša v Selah – Stalna razstava
Galerija Rožek	Kiki Kogelnik – Ogled razstave možen vsak dan od 15.00 do 19.00, razen ob ponedeljkih.
Mohorjeva knjigarna	Vesela Šorli-Puc (akademska slikarka) do 30. julija.
Kavarna Doma umetnikov, Celovec	Zorka Loiskandl-Weiss, razstava akvarelov in gvašev do 15. avgusta 1988

OBIŠČITE V SLOVENIJI

36. Mednarodni poletni festival Ljubljana, Križanke, Od 27. 6. do 1. 9. 1988

2. 8. – 20.30 – PIRIN, Nacionalni ansambel narodnih plesov in pesmi, Bogarja. Ognjemet barvitih in živopisnih kostumov, elementarna izpovedna moč ritma in giba ljudskega plesa ter intimno občutena lirika narodne pesmi so značilnosti, s katerimi ansambel PIRIN osvaja občinstvo vseh kontinentov.



Z. L.-Weiss: „Čas mine“

V kavarni Doma umetnikov v Celovcu se z malim, a reprezentativnim izborom slik predstavlja naša akademska slikarka Zorka Loiskandl-Weiss. Pravzaprav gre za prikaz cikla slik jesenskih motivov, ki ga je umetnica naslovila „Čas mine“. S tem opravičuje svoje jesenske motive, ki jih razstavlja v poletnem času. Po drugi strani razloži način nastanka del kot poizkus ujetega trenutka. Zorka pravi, da ritmu letnih časov sledi

potek človeškega življenja.

Zorka Loiskandl-Weiss je gotovo umetnica, ki je način likovnega sporočanja izdelala do podrobnosti, saj motive razčlenjuje v male ploške, te pa spet analizira v smislu rasterske razdelitve. Slika, ki zgleđa na prvi pogled kot ploskev, gledalcu posreduje neverjetno avtentičnost motiva z naravo, njenih letnih časov, ki se odražajo zlasti v odtenu posameznih barv. Zorka dela isto ob slika-

nju vtisov s poti skozi park ali hoje mimo ograje, ko človek zaznava le posamezne dele kot so na primer drevo.

Slike, ki jih Zorka razstavlja v Celovcu, nudijo gledalcu, kljub malemu izboru, celovit vpogled v njeno trenutno umetniško sporočilo. Razstavljene slike so tudi na prodaj; cena posamezne znaša 2.260 šilingov, kar je, če upoštevamo sloves, ki ga ima umetnica med sodobno ustvarjalno družino avstrijskih umetnikov, zelo ugodno.



Člani EAV niso le glasbeniki, temveč tudi odlični kabaretisti.

Slika: Mohar

Erste Allgemeine Verunsicherung

Višek festivala na bekštanskem gradu je bil prav gotovo nastop znamenite avstrijske skupine Erste Allgemeine Verunsicherung. Koncert pevcev in kabaretistov je bil v ponedeljek zvečer v šotoru na pobočju gradu. Nekaj tisoč ljudi, turistov in domačinov se je zbralo, da bi v živo doživeli v tem času eno najpopu-

larnejših skupin v Avstriji. Glasbeniki EAV so v Bekštanju predstavili najnovejše pesmi o „ljubezni, smrti in hudiču“, ki so posnete tudi na plošči z istim naslovom. Da v svojih pesmih tudi resno razmišljajo, potrjuje pesem o zveznem predsedniku Waldheimu, „Kurtiju, ki je vse pozabil“. Marsikatero krepko so povedali tudi

na račun političnih razmer. Zaradi velikega deleža turistov pa politična poanta ni naletela na pravi odmev, ali pa poslušalci politične vsebine zavestno niso hoteli sprejeti. Vsekakor pa je bilo veliko navdušenje, saj so se morali glasbeniki za bučen aplavz ob zaključku zbrani množici v Bekštanju oddolžiti z dodatnim nastopom.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 250 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.



Železna Kapla: Folklorni praznik

Minulo soboto je bil v Železni Kapli folklorni praznik, na katerem sta se predstavili dve domači folklorni skupini in gostje iz Maribora. Folklorna skupina s Kulturno-umetniškega društva Slava Klavara iz Maribora je oblikovala glavni del tega zanimivega folklornega večera.

V prejšnjih letih so v Železni Kapli prirejali velika folklorna srečanja s številnimi skupinami iz Avstrije, Jugoslavije in Italije, sedaj pa so se društveniki Zarje odločili za

skromnejši obseg prireditve z eno gostujočo skupino.

Pred občinskim kopališčem so se zbrali predvsem turisti, da bi sledili folklornim nastopom. Izgleda, da za domačine sporedi niso več tako privlačni kot v prejšnjih letih. Folklorni praznik je začela domača pionirska skupina, ki je med drugim šivala čevlje in „rihtarja bila“. S harmoniko jih je spremljal Zdravko Haderlap. Plese in glasbo iz Bele krajine, iz slovenske Benečije, Primorske,

Štajerske in Gorenjske pa je izvajala skupina iz Maribora. Šolarji, dijaki in študenti iz Maribora niso pritegnili pozornosti le z nošami iz raznih pokrajin, temveč so navdušili s tamburaško skupino in s petjem. Folklorna skupina Kulturno-umetniškega društva Slava Klavara deluje že 15 let in predstavlja slovenske narodne plesne in pesni po svetu.

Folklorni spored je s koroškimi plesi zaključila domača mladinska skupina.

Protestno branje

Minuli četrtek je bil v prostorih Društva slovenskih pisateljev (DSP) v Ljubljani že 34. protestni literarni večer, s katerim DSP izraža ogorčenje nad nedemokratskim postopkom ob aretaciji in sojenju Ivanu Borštnerju, Janezu Janši, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu. Na teh večerih so sodelovali tudi nekateri najuglednejši avtorji iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Skopja, slovenski avtorji iz Italije, minuli četrtek pa pesniki iz Avstrije.

Večer je vodil Andrej Kokot, ki je uvodoma opozoril na želje po svobodi in demokraciji, v kateri bi radi živeli Slovenci tostran in onstran meje, zatem pa so pesmi brali: Cvetka Lipuš, Maja Haderlap, Janko Ferk in Andrej Kokot, Janko Mesner pa je razmišljal o svobodi in socializmu, prebral pa

nekaj pesmi slovenskih avtorjev in pesmi iz svojega cikla o Nikaragvi.

Na slehernem večeru je v navadi, da navzočim sporočijo, kaj se je tisti dan dogajalo z zaporniki. Publicistka Alenka Puharjeva na koroškem večeru žal ni mogla sporočiti nič spodbudnega, sojenje še ni končano, kršitve zakonitosti se nadaljujejo, slovenske oblasti menda niso storile vsega potrebnega, sodni senat doslej še ni upošteval nobene zahteve po manj strogem poteku sojenja. Sodba bo predvidoma izrečena danes ali jutri in nihče ne pričakuje, da bo mila. Literarni večeri v DSP ugotavljajo iz dneva v dan isto: omejene sodelavce Mladine so zaprli predvsem zaradi njihovih političnih stališč, vendar pod pretvezo, da so baje izdali „vojaško skrivnost“.

J. H.



SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

brezplačno izposoja knjige in ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4, 9020 Celovec,

Knjižnica posluje: v pon. in torek od 10. do 18. ure v sredo, četrtek in petek pa od 8. do 16. ure

Knjižna zbirka „Sprehodi v naravo“

DIERL Wolfgang
Metulji: kako spoznamo in določimo metulje in njihove gosence – V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1988 – 79 str.: barvne ilustr.

HOCHLEITNER Rupert
Kamnine: zanesljivo prepoznavne strukture posameznih kamnin – V Lj.: CZ, 1988 – 79 str.: barvne ilustr.

HOCHLEITNER Rupert
Rudnine: kako jih določimo in kako kristalizirajo – V Lj.: CZ, 1988 – 79 str.: barvne ilustr.

NICOLAI Jürgen
Ujede in sove: slike ptic v naravnem okolju – V Lj.: CZ, 1988 – 78 str.: barvne ilustr.

NICOLAI Jürgen
Ujede in sove: slike ptic v naravnem okolju – V Lj.: CZ, 1988 – 78 str.: barvne ilustr.

NEUKAMP Ernst
Oblaki in vreme: oblake in vremenske pojave prikazuje 60 slik in barvnih grafiknov. V Lj.: CZ, 1988 – 80 str.: barvne ilustr.

Veselim se Vašega obiska!

NA KRATKO

Priznanje za MePZ „Rož“

Ob prazniku Dneva vstaje slovenskega naroda podelijo tudi nagrade in priznanja raznim kulturnim delavcem, ustanovam ali skupinam. Dobitniki letošnjih Nagrad vstaje slovenskega naroda so Janez Vipotnik, Drago Novak, Ana Benedetič, Djuro Šmicberger in Jolka Milič.

Mešani pevski zbor „Rož“ in njegov zborovodja Lajko Milisavljevič pa sta prejela posebno priznanje za uspeli koncert „Ponižani in razžaljeni“, izveden v času kulturnih dnevov koroških Slovencev v Cankarjevem domu. V utemeljitvi žirije je

med drugim rečeno: „Koncert je pomenil izpoved v nam nepozabnem jeziku dežel ter ljudi v okolju, kjer živijo. Koncert je lahko dozorel le ob vztrajnem, neprikinjenem triletnem delu zborovodje Milisavljeviča in članov celotnega zbora ter drugih sodelavcev. Ustvarili so zares umetniški in kulturni dosežek“.

Lajku Milisavljeviču in vsem, ki so doprinesli k uresničitvi tako zahtevne koncertno-gledališke zamisli, k visokemu priznanju iskreno čestitamo in želimo še mnogo ustvarjalnih uspehov.

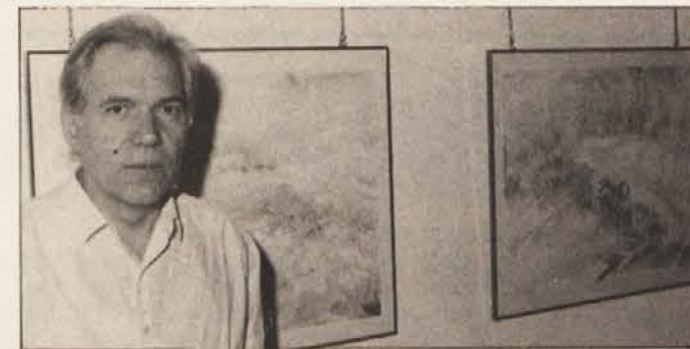


Andrej Kosič v Bilčovsu

Med umetniki, ki jih v letošnjem poletju predstavlja Posojilnica-Bank v Bilčovsu, je slikar Andrej Kosič iz Gorice. Otvoritev razstave je bila prejšnji teden v okviru kratkega kulturnega programa.

Andrej Kosič razstavlja pokrajinske motive. Kon-

kretno gre za cikel akvarelov, ki so hkrati izpoved občutljive in tankočutne duše slikarja, ki z nežnimi barvami slika sicer trd kraški svet. Ogled razstave priporočamo. Slike so tudi naprodaj. Podrobnejše informacije dobite pri vodstvu bilčovske posojilnice.



„Praznik blagovesti“

Več tisoč ljudi se je zbralo v nedeljo 17. julija pred ljudsko šolo pri Božjem grobu, kjer je daroval novo mašo Janko Krištof iz Vidre vasi. Za vse, ki so se tega dne zbrali okrog novomašnika, je bil to „praznik blagovesti, veselega oznanila“. V tem smislu je spregovoril tudi pridigar, kaplan Pepej Marketz. Vere, evangelija in duhovništva pa ni predstavil zgolj v tradicionalnem smislu. Svoje misli je povezal z aktualno problematiko, zato je novomašniku na pot med drugim dejal: „Očitati ti bodo, da se preveč zavzemaš za Slovence. Ampak, če čutiš, kako trpijo rojaki, ki v dostikrat nasilno ponemče-

nem okolju izgubljajo svojo identiteto, in če te samega boli, da jezik in kultura, ki sta ti jo posredovala starša in sta ti postala draga, nista več zaželjena, je tvoja dolžnost, da se postaviš na stran človeka in vrednote, ki sta ogrožena v obstoju“.

Zelo spodbudne besede na pot Janku Krištofu, katerih se bo prav gotovo spominjal, če se bo ob svojem duhovniškem poklicu zavzemal tudi za sožitje obeh narodov.

Že dan pred novo mašo so se od novomašnika poslovili sosede in znanci ter MePZ „Podjuna“, na slovesu od doma pa ga je s pesmijo pospremila „Mlada Podjuna“.

DEVIZE / VALUTE

Devizni tečaj 25. 7. 1988

	Nakup	Prodaja
din	0.44	0.48
us \$	12.874	12.974
can \$	10.68	10.78
angl. £	22.29	22.55
irl	18.76	19.02
sfr	845.70	848.10
bfr	33.55	33.75
ff	207.41	209.29
hfl	621.31	624.19
dm	701.98	704.52
lit	0.941	0.959
dkr	184.30	185.70
nkr	192.67	194.13
skr	203.44	205.46
fmk	295.10	297.50
esc	8.47	8.83
ptas	10.54	10.70
yen	9.79	9.82

Posreduje

Zveza/Bank

Valutni tečaj 25. 7. 1988

	Nakup	Prodaja
din	0.44	0.48
us \$	12.65	13.25
can \$	10.45	11.05
angl. £	21.85	23.05
irl	18.50	19.50
sfr	836.00	856.00
bfr	32.55	33.75
ff	203.50	213.50
hfl	614.00	630.00
dm	694.00	710.40
lit	0.93	0.98
dkr	180.50	187.50
nkr	189.00	196.00
skr	199.50	206.50
fmk	289.50	300.50
esc	8.10	9.30
ptas	10.30	11.00
yen	9.60	9.90

LOTTO

2 12 14 27 35 41 (43)
brez jamstva!

TOTO

2X2 211 X11 222
brez jamstva!

◆	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1															
2															
3															
4															
5															
6															

Koordinatna križanka

Začetek vpisovanja uganjenih besed v lik vam pove koordinata pred vsakim posameznim opisom. V križanko morate nesimetrično razporediti 17 črnih polj.

VODORAVNO: 1A. hotelski delavec, 1G. oznanjevalec krščanskega nauka, 2A. samica zveste domače živali, 2G. čiščenje grla z vodo, 3A. teolog in orientalist iz Sirije, ki je leta 1736 v Jeruzalemu našel staroslovanski glagolski evangelij (Joseph Simonius), 3J. nasprotnik Martina Krpana v dvoboju na Dunaju, 4A. ameriški filmski režiser (Martin „Bonnie in Clyde“), 4F. turistično razvit jadranski otok, 4K. grški mitološki junak, sin tebenskega kralja Laja, 5A. paleta, slikarska deščica za mešanje barv, 5L. glasbeno znamenje, 6A. časopisni oglas, 6L. menično jamstvo.

NAVPIČNO: A1. glavno mesto grške antične pokrajine Lakonije, B1. legendarni keltski bojevnik in bard, ki

naj bi živel v 3. stoletju, C1. najpomembnejša stvar, ekstrakt, D1. tekočina za odstranjevanje laka z nohtov, E1. razvaline srednjeveškega gradu na desnem bregu Donave v Srbiji nasproti Banatske Palanke, E5. kratica za ljudsko skupščino, F3. prostor, površina, območje, G1. sorodnik po moški strani v rimskem pravu, H1. ptič deževnik z ozkim čopom na glavi, I1. polovica besede KROG, J1. pripadnik južnoslovanskega naroda, K1. italijanska reka, pritok Pada, L1. ime nekdanje slovenske operne pevke Otte, M1. ruski skladatelj klasične glasbe (Anatol), N2. ime nekdanje argentinske političarke Peron, O3. italijanski nogometni klub.

sestavil Jože Petelin

Rešitev iz prejšnje številke

K	A	R	///	///	P	R	O	S	T	O	S	T	
E	O	L	U	S	///	R	A	D	I	A	T	O	R
K	N	J	I	Ž	N	I	Č	A	R	S	T	V	O
S	T	A	N	///	I	D	E	///	///	S	A	A	B
T	R	Ž	A	N	K	A	///	///	P	O	///	Š	E
R	O	E	///	L	I	N	E	A	L	///	///	Č	N
A	L	V	A	///	///	I	N	T	E	R	N	A	T
K	O	S	T	A	///	Č	O	L	N	A	R	N	A
T	R	T	A	R	///	///	T	A	K	S	A	///	///
///	K	O	L	E	///	J	A	S	A	///	V	A	T
///	A	L	O	N	Ž	A	///	O	Č	N	I	C	A
///	///	P	S	A	L	M	///	V	A	H	///	I	T

SLOVENSKI
VESTNIKnajaktualnejši
list
koroških
Slovencevvaš list
s formatom

TEDENSKI HOROSKOP



LEV (23. 7. – 23. 8.)

Če bi se tudi sami nekoliko potrudili, bi bilo vse skupaj lahko precej drugače kot pa je. Na izletu se boste našli dobre volje, ki se vas bo držala lep čas... Vaša srečna številka je 50.



DEVICA (24. 8. – 23. 9.)

Zaradi tistega se vam sploh ni treba sekirati, ker je zadeva takšna, da bolje skoraj ne bi moglo biti. V dobro voljo vas bo spravila pohvala, ki se ji ne boste nadejali.



TEHTNICA (24. 9. – 23. 10.)

Verjeli boste, ko boste videli, zato se nikar ne nasmihajte. Sledil bo resen pogovor, iz katerega lahko potegnete več kot si mislite. Na izletu se lahko pošteno sprostite. Vaša srečna številka je 39.



SKORPIJON (24. 10. – 22. 11.)

Nikamor se vam ne mudi, zato zadevo enkrat temeljito premislite. Z zaljubljenostjo boste sklenili nekaj pomembnega, tistega pa se nato tudi kar najbolj držite.



STRELEC (23. 11. – 21. 12.)

Ne prehitujte dogodkov, ampak se držite dogovorjenega, ker v nasprotnem primeru ne boste uspehi. Tisto boste dosegli, če ne boste zaletavi. Vaša srečna številka je 92.



KOZOROG (22. 12. – 20. 1.)

Ne sitnarite po nepotrebnem, ker se lahko vsega skupaj naveličate. Nekajkrat ste vse skupaj že povedali, zdaj pa je stvar drugih, da poskrbite za ostalo. Prijetna zabava v poznih urah.



VODNAR (21. 1. – 18. 2.)

Vse skupaj se bo uredilo, tako da boste močno zadovoljni in si lahko tudi krepko oddahnili. Z denarjem ne bo težav, kar vam je šlo na živce, pa bo mnogo bolje kot je bilo! Vaša srečna številka je 85.



RIBI (19. 2. – 20. 3.)

Nikar preveč ne izbirajte, da ne boste zamudili ugodne priložnosti. Prav izbirljivost vas je pred kratkim že precej stala, zato bi se lahko počasi tudi naučili.



OVEN (21. 3. – 20. 4.)

Mirni in zadovoljni boste, saj vam bo šlo kot po maslu vse, česar se boste lotili. Odločite se za izlet, ker boste uživali. Proti koncu tedna se vam obeta vesela družba. Vaša srečna številka je 16.



BIKI (21. 4. – 21. 5.)

Ne hitite pretirano, da ne boste znova spregledali zanimive malenkosti. Če se boste o vsem skupaj pogovorili z izkušeno osebo, boste lažje dosegli, kar bi radi. Vaša srečna številka je 46.



DVOJČKA (22. 5. – 21. 6.)

Lotite se dela, ker se ga je že precej nabralo. Na obljubljeni ne bodo več dolgo čakali, ampak se bodo dogovorili drugje. Nena-povedan obisk vas bo razveselil. Več vitaminov! Vaša srečna številka je 10.



RAK (22. 6. – 22. 7.)

Uživali boste, saj vam bodo pohvale dobro dele, pa tudi obilo prijateljev boste nabrali. Darilo vas bo razveselilo, še bolj pa tisto, kar mu bo sledilo. Izlet bo zanimiv. Vaša srečna številka je 55.

KAROLINA KOLMANIČ

Izzvenela je pesem

„Dobro, odpotujeva tako šele pojutrišnjem,“ se je strinjala Anita, manj pa Vinko, kar je izrazil s svojim kislim obrazom.

Po uspelem koncertu sta se zadovoljni vrnili v hotel. Pogovarjali sta se dolgo v noč. Vera ni znala prikriti nejevolje, zato je modrovala:

„Človek, tako na deželi, je za veliko prikrajan. Včasih, kadar sem prav slabe volje, bi se zatekla nekam, v opero, na koncert, kamor pač, da bi se iztrgala iz tistega vsakdana. Zate v Mariboru je le veliko bolje.“

„Saj imaš televizijo. Res, da ni živa oddaja, nekaj pa le nadomesti.“

„Anita, ko bom imela svojo, že mogoče. Zdaj ko zagledam na programu opero ali kak film, se samo prvi trenutek razveselim, potem pa kar slišim tiste pripombe, ki me takoj zavrnejo: cviljenje, da ti bobnič počni in podobno.“

„Ne, kdo?“

„Pustiva to.“

„Tudi v Maribor v gledališče ne hodiš?“

„Ah, spiva zdaj.“

„Vera, midve nisva bili prijateljici zato, ker si gradila na svojih idealih in na svojih globokih čustvih. Kako ti je danes, ko si padla na realna tla?“

„Tako, kot me vidiš. Celo smejem se; v kolektivu in tudi doma ... z Igorjem. Najina razno-likost mene ni motila, tebe, čistega realista, pa je. Zaupni prijateljici nisva bili nikoli, poštene kolegici pa ves čas.“

Siva svetloba je rahlo naka-zovala rojstvo novega dne. Vera se je zbudila vsa potna. Sedla je na posteljo in pogledala na uro: deset čez tri. Obri-sala si je obraz, a solze so nenehno drle, kot bi bile oči neusahljiv izvir. Potiho je vstala in šla k oknu. Skozi napol odprto rezo je prodiral slap sve-žega zraka. Globoko je vdihnila in sedla na rob postelje. V misli so se zabodle sanje kot trn: Igor je umrl ... Natanko ga vidi pred seboj. Rožice ležijo negibno ob telesu, oči so zaprte. Tisti njegovi kodri na temenu so razvlečeni v štre-no, ki je razčesana na čelu.

Ura je odbila štiri in na obzorju se je zarisala svetlejša črta. Vera leži vznak. Misli zapičene in vztrajne nočejo zamegliti slike. Čisto jasno je. Zaman se trudi, da bi si priklila-ala še druge nadrobnosti. Ni jih bilo. In potem, čisto nepri-čakovano, jo je v teh mukah prešinilo nekaj spodbudnega. Če je Igor umrl, bo umrla tudi ona. Da! Kaj lahko izgubi? Nič! Vse to, kar živi danes, je samo zatajevanje lastne osebnosti, umento tlačenje vseh želja. Šele zdaj je neizpodbitno: živeti zaradi Igorja...

Ura se vleče neizmerno počasi, ura, ki bi jo lahko rešila vseh dvomov in negotovosti, saj je vezana na telefon. Doma res vstane Emil ob petih, a tu v hotelu, naj pokliče recepcijo. Končno, zakaj ne? Saj jo bo drugače razneslo. Čez pol ure bo poklicala, tedaj bo že pet. Ozrla se je na Anito, ki je mirno spala na levi zakonski postelji.

Vera se je potiho odpravila v kopalnico, se površno umila in počesala ter se tako odpravila k receptorju. Kazalca sta že zlezla na pet in petnajst minut.

Tu so stali že trije ljudje in poravnavali stroške.

„Telefonirala bi rada,“ je pro-sila in živčno prestopala.

„Lahko. Tule napišite šte-vilko in počakajte pri celici.“

Sprehajala se je ob dolžini pulta gor in dol. Trije moški so odšli. Zdaj se je nekako umirila in verjela, da se bo človek lahko posvetil samo njej.

„Gospa, nihče se ne javi,“ je dejal precej brezbarvno in se zatopil spet v svoje papirje. Obstala je. Ne, to ni mogoče! Emil mora biti še doma!

„Prosim, lahko še enkrat?“

Nekam spravljivo je odvrnil:

„Zakaj pa ne, seveda.“

Tako, zdaj pa imate. V drugi celici.“

„Dobro jutro! Sem te vrgla iz postelje? Oprosti! Je Emil že odšel? Vse v redu doma? Igor-ček še spi?“

Globok vzdih in nato spet:

„Imela sem strašne sanje ... Ne, zdaj je vse dobro. Jutri pridem, ja. Emil je šel v Koper? Službeno ... s tovarnjakom. Aha, danes ponoči? Ne zame-ri, mogoče se zvečer spet oglašim. Dobro. Lepo se imejta in na svidenje jutri!“

Usta so se ji samohotno raz-lezla v širok pristen nasmešek in hvaležna je bila mlademu portirju, ki se je tudi pomenljivo nasmehnil. Najbrž je sklepal,

da je imela izčrpen in uspel lju-bezenski pogovor. Zdaj, ko ni bilo več črnih misli, bi najraje stopila k njemu in mu rekla samo dve besedi: srečna sem. Toda človek je spet pisaril in zlagal neke kartončke in ga očitno njena sreča ne bi več zanimala.

Po prstih se je vrnila v sobo. Anita se je obrnila v drugo stran, objela blazino in zopet zaspala. Vera pa je narahlo odgrnila zaveso, se zazrla v sive dvoriščne zidove, nato spustila pogled na vrvež na dvorišču. Privržali so kombiji in delavci so jih glasno, do zaspancev brezobzirno razto-varjali. Kmalu je bil prvi val mimo. Na dvorišču, čisto v kotu, se je sprehajal golobji par. Sivi, očitno samec, je spodbudno grulil in privabil manjšo, čisto belo golobico k zajtrku. Veselo sta klujuvala košček kruha. Vera je spremljala ta obred s tihim zadovolj-stvom: najprej je klujuval on, dvignil skorjico visoko v zrak, nato je padla v loku na tla in lotila se je je golobica. Vsa igra se je ponavljala, dokler ni ostal samo ozek, očitno pretrd trak. Potem sta se dvignila, najprej on, za njim ona in kdo ve zakaj in za koliko časa sta zapustila mračno dvorišče.

(dalje prihodnjič)

27. 7.–2. 8.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV LJUBLJANA

V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI

SR

Vodilo za stranske skoke; 11.00 Otvoritev Salzburških slavnostnih iger; 16.30 Zlato jajce; 17.30 Pustolovščine Toma Sawyerja in Huckleberryja Finna; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Bogati in revni; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Deklica iz župnišča; 21.50 Nad vsemi morji; FBI.

16.00 Wurlitzer; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Alpe-Jadran magazin; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Pustlovščina v Orient ekspresu; 22.00 Čas v sliki; Slavnostni koncert; 23.35 Jazz-poletje; Poročila.

17.10 Videostrani; 17.25 Poletna noč; Sužnja Isaura; 18.45 O čudovitem povodcu; 18.55 Miškolin; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Ciklus filmov D. Kaya: Fant iz Brooklyna; 22.00 Dnevnik; 22.15 Poletna noč; Sužnja Isaura; Informativna oddaja za tujce; 1.15 Videostrani.

ČE

10.30 Deklica iz župnišča; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Inšpektor Gadget; 17.25 Klemen in Klementina; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.30 Bogati in revni; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Tele as; 21.55 Pravi Dunajčan se ne izgubi; 22.45 TV-igra; 0.25 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Narava pred hišnimi vrati; 17.15 Ekspedicija na morsko dno; 18.00 1-2-X; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični pregled; 21.05 Dinastija – Denverjev klan; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Lolita.

17.10 Videostrani; 17.25 Poletna noč; Sužnja Isaura; 19.05 Risanka; 19.18 Vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.05 Ch. Dickens: Pusta hiša; 22.05 Dnevnik; 22.20 Poletna noč; Sužnja Isaura; Informativna oddaja za tujce; 1.20 Videostrani.

PE

10.30 Pot k slavi; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Kalimero; 17.30 Okoli sveta; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Bogati in revni; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Slamnata punčka; 22.10 Jolly Joker; 22.55 Šport; 23.25 Poslednji boj; 2.25 Poročila.

16.00 Wurlitzer; 18.45 Ilo in njegov prijatelj Kitajec; 17.30 Čudoviti fes; 18.00 2X7; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Poročila; 21.00 Knjiga tedna; 21.50 Zadeva: smrtni posel; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Smodnik in svinec.

16.00 Videostrani; 16.15 Tednik; 17.15 Poletna noč; Sužnja Isaura; Kdo bo nosil hlače; 18.35 Oliver Twist; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Cagney in Lacey; 21.10 Na krilih vetra, na južnih morjih; 22.00 Dnevnik; 22.15 Poletna noč; Sužnja Isaura; 0.00 Pevec jazz.

SO

10.30 Pogreb monsieur Bouveta; 16.00 Wurlitzer; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Halo Spencer; 17.35 Pet prijateljev; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.30 Šport; 19.00 Dunaj in njegova glasba v anekdotah; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Arena senzacij; 22.00 Zlati časi; 22.50 Mednarodni jazz; Kladio.

17.15 Janez v sreči; 18.00 Trailer; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Koktajl za mrliča; 21.30 Šport; 22.00 Atentat; 23.35 Aktualno; 23.40 Sedem gladiatorjev; 1.15 Poročila.

17.25 Videostrani; 17.40 Radovedni taček; 17.55 Pamet je boljša kot žamet; 18.00 Miškolin; 18.10 Poletna noč; Sužnja Isaura; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.20 Zrebanje; 20.30 Ciklus filmov A. Christie: Umor z ogledali; 22.05 Dnevnik; 22.20 Poletna noč; Sužnja Isaura; Rožnata nanizanka.

NE

9.00 Poročila; 10.35 Tedenski pregled; 14.40 Klic divjine; 16.10 Poročila za otroke; 16.45 Zaklad v nikogaršnji zemlji; 17.35 Helmi; 18.30 X-razsežno; 19.20 Zrebanje Iota; 19.30 Čas v sliki; 20.15 News; 22.15 Potovanje k Wagnerju; 23.00 Anjuta; 0.05 Aktualno.

9.00 Poročila; 9.05 Risanke; 14.00 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Mi; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.48 Hiša zakladov Avstrija; 20.15 Zorro z vročo britvijo; 21.50 Vizije; 23.30 Aktualno; 23.25 Šport.

9.10 Videostrani; 9.20 Živ žav; 10.35 Gospa Monsorojska; 11.30 Alpski večer; 12.00 Kmetijska oddaja; 12.30 Videostrani; 15.05 Hotel Polan in njegovi gosti; 16.55 Slovenci v zamejstvu; 17.25 Medvedki prihajajo; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Kljubovanje; 21.10 Zdravo; Videostrani.

PO

10.30 Koktajl za mrliča; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Dennis; 17.30 Kamen Marka Pola; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Bogati in revni; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Magnum; 22.00 Novo poročeno; 23.30 The Munsters; 23.55 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Čudovita Jannie; 17.25 Tom in Jerry; 17.30 Škotska – potovanje k vrtovom in gaščinam; 18.00 Lindenstraße; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; Kulturni žurnal; 20.15 Hotel; 21.15 Šiling; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.22 ...In v puščavi ognjeni steber; 23.15 Niugini.

17.10 Naš utrip; 17.25 Zrcalo tedna; 17.40 Poletna noč; 18.20 Radovedni taček; 18.35 Mlada Nada; 19.55 Vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 Jon Wilsson; 20.50 Mozaik kratkega filma; 21.40 Dnevnik; 21.45 Poletna noč; Sužnja Isaura; 0.55 Videostrani.

TO

10.30 Klic divjine; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Viki in slaki; 17.30 Tudi šala mora biti; 18.00 Mi; 18.30 Bogati in revni; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Baka – ljudje v deževnem gozdu; 21.07 Srečanje v Budimpešti; 22.20 Lov na Jamesa A.; 22.30 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Svet v plesu; 17.30 Orientacija; 18.00 Superflip; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Kaj sem; 21.07 Dokumentacija; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Šport; 22.30 Klub 2.

17.00 Videostrani; 17.15 Poletna noč; 18.40 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.18 Vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 TV-film Brookley-Guslinje; 21.45 Dnevnik; 21.50 Poletna noč; Sužnja Isaura; 0.50 Videostrani.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE
18.10–19.00

Sreda, 27. 7.
Narodno-zabavna glasba

Četrtek, 28. 7.
Rož–Podjuna–Zilja

Petek, 29. 7.
Narodopisna oddaja (A. Feinig)

Sobota, 30. 7.
Duhovni nagovor (žpk. T. Opetnik)

Voščila (D. Urschitz)

Nedelja, 31. 7.
Ni vsak dan nedelja. Spored za dobro voljo

Ponedeljek, 1. 8.
„Živeti z naravo“ – ekskurzija na Radišah

Torek, 2. 8.
Halo, prijatelj! Partnerski magazin

O vablivosti naših gorah in slavospevih pesnikov

29. 7. 1988

„Mogočno se dvigajo naše gore!“ je geslo drugega dela petkovega sporeda, ki ga bo tokrat v bolj počitniškem razpoloženju pripravil naš narodopisni strokovnjak dr. Anton Feinig. V njej bo skušal najti odgovor na vprašanje, kaj človeka od pradednih dni mika, da lazi v hribe, da se izpostavlja nevarnostim, ki ga čakajo v prelepem svetu. Beseda pa bo tekla tudi o slavospevih, ki so z vsem navdušenjem opisovali in še opisujejo prelepi gorski svet naših krajev.

Oddaja bo prav gotovo zanimiva za naše gornike, priporočamo pa jo vsem, saj odpira nov pogled v smislu gora in kulture.



Pigmejci tropskih gozdov

Torek, 2. 8. 1988, TV A1, 20.15 – Pigmejci, prebivalce tropskih gozdov, poznamo navadno le iz knjig. Kaj malo nas briga, kako živijo v težkih okoliščinah, kakšne so njihove sposobnosti, njihove življenjske navade in še marsikaj. Imate priložnost, da si v dveh delih ogledate oddajo o tem narodu, ki živi v pragozdovih vzhodnega Kameruna. 2. del oddaje je na sporedu v torek, 9. 8. 1988, TV A1, 20.15.

CIA, orožje in mamila

Petek, 29. 7. 1988, TV A2, 21.20 – Medtem, ko so ZDA uradno napovedale vojno vsem, ki na tak ali drugačen način trgujejo z mamili, je tudi njihova tajna služba močno zabredla v prepovedane vode. Cilj tajnih operacij je bil, da bi iz kupičkom financirali orožje. Agenti tajne službe, ki so se umaknili, celo trdijo, da je bil o tem obveščen celo George Bush, kandidat za mesto zveznega predsednika ZDA.

Cikel filmov A. Christie

Sobota, 30. 7. 1988, TV LJ1, 20.30 – S filmom „Umor z ogledali“ začenja RTV Ljubljana serijo kriminalnih znane avtorice Agathe Christie. Gospo Marple, katere konjček je razkrivanje umorov, igra že umrla Margreth Rutherford. Skupno s svojim prijateljem gospodom Stringerjem najde naposled tudi v tem filmu skrivnostnega zločinca. Film „Umor z ogledali“ je gotovo dober začetek cikla, saj se gospa Marple tudi v tem filmu že predstavi kot neumorna, zvita in prebrisana.

Vloga maske Pevec jazz

Sobota, 30. 7. 1988, TV A2, 18.00 – V mnogih filmih igrajo specialni efekti z masko še posebno vlogo. Za dobro masko pa so potrebni tudi izvrstni mojstri. V oddaji „Trailer Special“ si boste lahko ogledali razvoj umetnosti maskiranja od začetkov nemega filma in vse do današnjih dni.

Petek, 29. 7. 1988, TV LJ1, 0.00 – Pevec jazz iz leta 1980 sicer povzema naslov in zgodbo izvirnika, vendar predstavlja dogajanje v sodobnosti. Glavni junak ne prepeva jazz, temveč zabavno glasbo. Kljub tej nerodnosti je melodrama prikazana dovolj iskreno in problematično.

D. Kaya: Fant iz Brooklyna

Sreda, 27. 9. 1988, TV LJ1, 20.05 – Fant iz Brooklyna, takšen je tudi naslov filma, začenja svojo življenjsko pot kot raznašalec mleka. Naivnemu in dobrodušnemu mladeniču se kljub prizadevanju posreči vsako stvar obrniti narobe. Ko se ponesreči njegova priljubljena kobila Agnes, spozna lepo pevko brez zaposlitve. Poskuša ji pomagati, ob tem pa sam izgubi službo. Poleg tega se znajde na poti poklicnega boksarskega šampiona, ki jo skupi v prometni nesreči. Slike fotoreporterjev prikazujejo dogodek tako, kot da bi ubogi mlekar premagal šampiona. Zaradi senzacije se boksarski menežerji spravijo nad ubogega fanta. Pri tem jim pride na misel, da je edina pot iz zadrege, da iz nerodneža napravijo novo boksarsko zvezdo.

SAK hoče napredovati v pokalu

**SLOVENSKI
VESTNIK**
ŠPORT

Prestopni rok je končan, toda še vedno ni razščiščeno, kje bosta igrala Kristijan Wölbl in Ivan Ramšak. SAK bo namreč vložil priziv proti razsodbi nogometne zveze.



Zadeva Pliberk/SAK še ni razščiščena. Upati je, da ne bo prišlo do ponovnih grobosti na igrišču.

Komaj teden dni pred pokalno tekmo proti Matreiu slovenski klub še vedno ne ve, ali bo res moral Pliberku prepustiti Wölbla in Ramšaka (SAK pa ima tudi druge težave, še vedno nima kandidata za novega predsednika). Kljub tem zapletljajem pa se igralci vestno pripravljajo na pokalno srečanje z Matreijem.

Izgledi za uspeh slovenskih nogometašev so dobri, saj nasprotnika poznajo, hkrati pa so igralci odločeni nadaljevati svojo uspešno tradicijo v pokalnih tekmovanjih. V primeru zmage bi bil nasprotnik SAK v drugem kolu drugoligaš Donawitz.

V pripravljalnem obdobju so imeli igralci SAK skupne priprave. V Celovcu so ves teden vadili razne standardne poteze ter skušali izboljšati tehniko in hitrost. Odigrali so tudi nekaj prijateljskih tekem, v zadnjih dneh so premagali Klopinj z 1:0, celovski ASV pa z 2:1.

Pokalna tekma

Slovenski atletski klub – Matrei
sobota, 30. 7. 1988 ob
17.15 uri na ASV-igrišču

KOMENTAR

ANDREJA
MOHARJA



ODLOČITEV IN ODZIV

Kontrolni odbor Koroške nogometne zveze je odločil, da Kristijan Wölbl in dr. Ivan Ramšak lahko prestopita k Pliberku. Slovenski atletski klub je najavil priziv proti tej razsodbi, tako da zadeva še vedno ni končana.

Jasno pa je, da se oba nogometaša hočeta pridružiti Pliberku in igrati zanj. Prav tako pa je treba tudi razumeti, da SAK te odločitve ne more kar tako sprejeti, saj sta oba igralca sodila med nosilce igre slovenskega kluba. Seveda pa smo prizadevi tudi navdušeni navijači, ker ne bomo mogli več slediti „umetninam“ Wölbla in Ramšaka na tekmah SAK.

Kljub temu pa se bomo morali – čeprav s težkim srcem – sprijazniti tudi s tem, da hoče ta ali oni igralec igrati pri kakem drugem klubu. Zelo neumestno pa je, če hoče kdo takega igralca zaradi tega devati v nič in ga prekrstiti v izdajalca, nemčurja ipd. To s športnim gledanjem nima kaj opraviti, pa tudi z zdravo človeško pametjo ne.

Rating brez presenečenj

Najnovejši Elo-rating spet izkazuje celovskega vele mojstra Karla Robatscha (2392) za najmočnejšega šahista v naši deželi. Najboljši inozemski igralec je Rudi Osterman (2311), legionar pri Feistritz-Paternionu. Pri obeh slovenskih klubih pa na lestvicah ni bistvenih sprememb. Cartranzani na prvih mestih so vsi po vrsti izgubili točke, tako da se je razlika med vrhom in večino znatno

zmanjšala. Kapelčanom pa se je treba čuditi, da so se s temi točkami obdržali v prvem razredu. FM inženir Singer (ASK Celovec) je pridobil dve točki (2273), MK poštar Deisinger ni igral in ima še prejšnje število točk (2155).

SŠK „Obir“ Železna Kapla (v oklepaju staro število): Peter Jammer 1710 (1696), Emanuel Polanšek 1611 (1650), Johann Wolte 1592 (1586), Johann Stoßier 1570

(1555), Josef Hanscho 1549 (1522), Hans-Kristijan Wolte 1536 (1505), Manfred Topar 1518 (-), Harald Wolte 1506 (1425).

SŠZ Cartranz: Alojz Gallob 1906 (1942), Franc Rulitz 1891 (1905), Gorazd Živkovič 1883 (1899), Ivko Ferm 1856 (1843), Herbert Rulitz 1765 (1702), Joži Amrusch 1760 (1716), Peter Waldhauer 1718 (1699), Branko Kolter 1714 (1693), Mirko Laußegger 1711 (1724), Rupert Reichmann 1649 (1644), Ivan Lukan 1565 (1653), Franc Kernjak 1509 (1502), Robert Hedenik 1503 (1552), Tončka Einspieler 1489 (1471), Hanzi Gasser 1458 (1435), Joško Boštjančič 1410 (1399).

ASKO Bekštanj: Albert Legat 2032 (2023), Joži Gallob 2022 (2017), Josef Gallob st. 1990 (2023), Josef Gallob ml. 1967 (2011), Tonči Gallob 1767 (1777).

Sveče/Bistrica: Franc Kunčič 2120 (2110), Hubert Blatnik 1710 (1716), Joži Rulitz 1406 (-).



Herbert Rulitz (SŠZ) pridobil nad 60 točk

Slika: Mohar

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Silvo Kovač

Šahovska naloga št.: 46

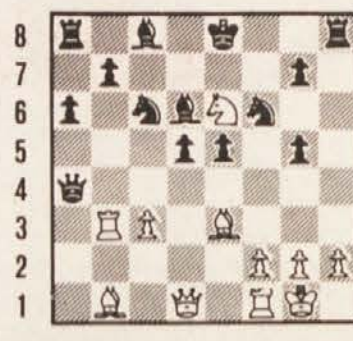
Po žrtvi figure belega za napad je nastala pozicija, ki je na diagramu. Črni kralj je še v sredini šahovnice in beli je s potezo **1.Tb7:** dobil lep motiv za dokončni obračun s črnim kraljem. Beli poizkuša z dvojno grožnjo **2.Lg6** mat in **2.Da4:** prisiliti črnega k predaji.

Ali ima črni po **1.Tb7:!!?** še kaj možnosti za uspešno obrambo, je tokrat naloga reševalcev.

Na vsak način zanimiva naloga, saj imata oba še izglede.

SIMAGIN – ARONJIN

Moskva 1947



a b c d e f g h

Rešitev naloge št. 45

Obvezen šah s trdnjavo na osmo vrsto **1.Te8+ Lf8** (poteza, za katero je Euwe smatral, da je ključ njegove obrambe, saj na **1...Kh7** sledi **2.Dd3+** in pade črna trdnjava na polju c2) **2.Tf8:++!** Žrtev kvalitete za nadaljnji napad belega. **2...Kf8:** **3.Sf5+** Odskočni šah belega skakača, ki je uvod v zaključno zmagovito kombinacijo. **3...Kg8** **4.Df8++!** Zaključna poanta kombinacije! Črni kralj mora ostati na osmi vrsti **4...Kf8:**, nakar mu sledi mat s potezo **5.Td8 mat!**

Žreb

Danes objavljamo izid žrebanja za jesenski del nogometnega prvenstva v koroški ligi, spodnjih ligah in 1. razredu. Na osnovi te preglednice si lahko že danes zabeležite kdaj boste šli na nogometno tekmo.

1. kolo (6./7. 8.): SAK – Mölltal, Pliberk – Lienz, ATUS Borovlje – SV Šentvid, Zitaras vas – Šmihel, Klopinj – Dobrla vas, Bilčovs – Radentheim, Dellach – Šentpavel, KAC – Sele, Reichenfels – Globasnica, Železna Kapla – Grebini, Metlova – Galicija.

2. kolo (13./14. 8.): Wietersdorf – SAK, VSV – ATUS Borovlje, Pliberk – Šmohor, Šmihel – Dobrla vas, Ruda – Klopinj, Zitaras vas – SCA Šentvid, Šentjakob – ASV Lienz, Bilčovs – Rožek, Globasnica – Železna Kapla, Sele – Reichenfels, Galicija – KAC.

3. kolo (20./21. 8.): SAK – Trg, Magdalen – Pliberk, ATUS Borovlje – Mölltal, SCA Šentvid – Šmihel, Šentandraž – Zitaras vas, Dobrla vas – Ruda, Klopinj – Frantschach, Vernberk – Bilčovs, Treffen – Šentjakob, Kotmara vas – Vrba, Železna Kapla – Sele, Podkarnos – Globasnica.

4. kolo (27./28. 8.): Pliberk – SAK, Wietersdorf – ATUS Borovlje, Šmihel – Ruda, Frantschach – Dobrla vas, ASV Celovec – Klopinj, Zitaras vas – ASK Celovec, Radentheim – Šentjakob, Bilčovs – Lendorf, Globasnica – Velikovec, Sele – Podkarnos, Galicija – Železna Kapla.

5. kolo (3./4. 9.): SAK – Šmohor, ATUS Borovlje – Trg, Breže – Pliberk, Šentandraž – Šmihel, Mostič – Zitaras vas, Klopinj – Treibach, Dobrla vas – ASV Celovec, Baško jezero – Bilčovs, Šentjakob – Weißenstein, Kotmara vas – Možberk, Železna Kapla – Sinča vas, Velikovec – Sele, Grebini – Globasnica.

6. kolo (10./11. 9.): Magdalen – SAK, Pliberk – ATUS Borovlje, Šmihel – Frantschach, Treibach – Dobrla vas, Leonhard – Klopinj, Zitaras vas – Liebenfels, Sachsenburg – Šentjakob, Bilčovs – Dellach, Tinje – Globasnica – Sele – Grebini, Zrelec – Železna Kapla.

7. kolo (17./18. 9.): SAK – Lienz, ATUS Borovlje – Šmohor, Matrei – Pliberk, ASK Celovec – Šmihel, Klopinj – Zitaras vas, Dobrla vas – Leonhard, ASV Lienz – Bilčovs, Šentjakob – Brnca, Kotmara vas – Ulrichsberg, Železna Kapla – Šentpavel, Globasnica – Sele.

8. kolo (24./25. 9.): SAK – Breže, Pliberk – Wolfsberg, Magdalen – ATUS Borovlje, Šmihel – ASV Celovec, Zitaras vas – Dobrla vas, SCA Šentvid – Klopinj, Irtschen – Šentjakob, Bilčovs – Treffen – Sele, Galicija – Globasnica, Metlova – Železna Kapla.

9. kolo (1./2. 10.): ATUS Borovlje – SAK, SV Šentvid – Pliberk, Mostič – Šmihel, Klopinj – Šentandraž, Dobrla vas – SCA Šentvid, Ruda – Zitaras vas, Šentjakob – Bilčovs, Kotmara vas – Kraig, Sele – Galicija, Železna Kapla – KAC, Globasnica – Sinča vas.

10. kolo (8./9. 10.): SAK – Matrei, Pliberk – VSV, Breže – ATUS Borovlje, Šmihel – Treibach, Zitaras vas – Frantschach, Šentandraž – Dobrla vas, ASK Celovec – Klopinj, Bilčovs – Weißenstein, Rožek – Šentjakob, Sinča vas – Sele, Zrelec – Globasnica, Reichenfels – Železna Kapla.

11. kolo (15./16. 10.): Wolfsberg – SAK, ATUS Borovlje – Lienz, Mölltal – Pliberk, Liebenfels – Šmihel, Klopinj – Mostič, ASV Celovec – Zitaras vas, Dobrla vas – ASK Celovec, Sachsenburg – Bilčovs, Šentjakob – Vernberk, Kotmara vas – Glanegg, Železna Kapla – Tinje, Sele – Zrelec, Globasnica – Šentpavel.

12. kolo (22./23. 10.): SAK – SV Šentvid, Pliberk – Wietersdorf, ATUS Borovlje – Matrei, Šmihel – Leonhard, Zitaras vas – Treibach, Mostič – Dobrla vas, Liebenfels – Klopinj, Bilčovs – Brnca, Lendorf – Šentjakob, Šentpavel – Sele, Metlova – Globasnica, Železna Kapla – Podkarnos.

13. kolo (29./30. 10.): VSV – SAK, Trg – Pliberk, Wolfsberg – ATUS Borovlje, St. Leonhard – Zitaras vas, Klopinj – Šmihel, Dobrla vas – Liebenfels, Irtschen – Bilčovs, Šentjakob – Baško jezero, Kotmara vas – Gospa sveta, Sele – Metlova, Globasnica – KAC, Velikovec – Železna Kapla.